

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин

(повна найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»
МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В КРАЇНАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Міжнародні економічні відносини
(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
групи МЕВ-41
Заболотна Владислава Олегівна

(підпис)

Керівник:
к.е.н., доцент
Зелінська Ольга Миколаївна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 2024 р.
Гарант освітньої програми:
д.е.н., професор
Лютак Олена Миколаївна

(підпис)

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра міжнародних економічних відносин

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітня програма: Міжнародні економічні відносини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин _____ к.е.н., доцент Олена БАУЛА

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Заболотній Владиславі Олегівній

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: Міграційні процеси в країнах Європейського Союзу

Керівник роботи: к.е.н., доцент Зелінська Ольга Миколаївна

затвержені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 року № 454/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «01» червня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: новий Пакт про міграцію та притулок, доповіді та аналітичні публікації міжнародних організацій, що спеціалізуються на тематиці міграційних потоків, таких як Міжнародна організація з міграції, Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація праці, дані зі статистичних баз даних Європейського Союзу (Євростат) та інших національних та міжнародних аналітичних агентств, наукові дослідження іноземних вчених.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІГРАЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ. 1.1. Сутність та причини міжнародної міграції. 1.2. Економічні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції. 1.3. Теоретичні засади регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації. РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ПРИЧИН ТА НАСЛІДКІВ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КРАЇНАХ ЄС. 2.1. Аналітична оцінка міграційних потоків в країнах ЄС. 2.2. Особливості трудової міграції в країнах Європи. 2.3. Проблеми Європейської міграційної політики та шляхи їх вирішення. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу: Лист 1. Мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Лист 2. Принципи міжнародного співробітництва. Лист 3. Закордонні дипломатичні установи України. Лист 4. Напрями міжнародного співробітництва України зі США. Лист 5. Динаміка обсягів торгівлі між Україною та США у 2019-2023 рр. (тис.дол США) Лист 6. Топ українсько-американського товарообігу (2023 р.). Лист 7. Географічна структура імпорту України 2022-2023 рр. (млн.дол. США). Лист 8. Програми США щодо надання військової допомоги. Лист 9.Фінансова, гуманітарна та військова допомога Україні від держав партнерів (24.01.2022-31.05.2023рр.), млрд. євро. Лист 10. Американська військова допомога Україні (серпень 2022р.). Лист 11. Пріоритетні напрями повоєнної відбудови України. Лист 12. Види міжнародної допомоги Україні. Лист 13. Ключові елементи

американсько-українського перспективного співробітництва в рамках повоєнної відбудови України

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Теоретичний розділ</i>	доцент Зелінська О.М.		
<i>Аналітичний розділ</i>	доцент Зелінська О.М.		
<i>Висновки та пропозиції</i>	доцент Зелінська О.М.		
<i>Нормоконтроль</i>	доцент Зелінська О.М.		

7. Дата видачі завдання 30.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Примітка
1	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 28.12.2023</i>	
2	<i>Огляд літератури із досліджуваної теми</i>	<i>до 16.01.2024</i>	
3	<i>Теоретичний розділ</i>	<i>до 14.02.2024</i>	
4	<i>Аналітичний розділ</i>	<i>до 14.03.2024</i>	
5	<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>до 11.04.2024</i>	
6	<i>Формування списку використаних джерел</i>	<i>до 25.04.2024</i>	
7	<i>Формування додатків</i>	<i>до 02.05.2024</i>	
8	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 09.05.2024</i>	
9	<i>Попередній захист кваліфікаційної роботи бакалавра</i>	<i>до 16.05.2024</i>	
10	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 23.05.2024</i>	
11	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 28.05.2024</i>	
12	<i>Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту</i>	<i>до 01.06.2024</i>	

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

Заболотна В.О.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

Зелінська О.М.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Заболотна В.О. Міграційні процеси в країнах Європейського Союзу. Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів міжнародної міграції, аналіз її причин, наслідків та регулювання, а також оцінка міграційних процесів в країнах Європейського Союзу.

Об'єктом дослідження є міжнародні міграційні процеси та їх вплив на економічний і соціальний розвиток країн, зокрема країн Європейського Союзу.

Предметом дослідження є економічні, соціальні та політичні аспекти міжнародних міграційних процесів, а також механізми та інструменти регулювання міграції в умовах глобалізації, зокрема в країнах Європейського Союзу.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретико-методологічні аспекти міграції та її значення зокрема сутність та причини міжнародної міграції, економічні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції, а також теоретичні засади регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації.

Проведено аналіз міграційних потоків в країнах ЄС, зокрема їх причин та наслідків, що дозволило виявити основні тенденції та вплив на соціально-економічний розвиток країн.

Практичне значення одержаних в процесі дослідження результатів полягає в тому, що його висновки та рекомендації можуть бути використані для подальших наукових досліджень даної тематики та допоможуть проаналізувати аспекти, які безпосередньо впливатимуть на економічний розвиток, соціальну стабільність та культурну динаміку країн ЄС. Це, в свою чергу, сприятиме розробці ефективних політик та стратегій управління міграційними процесами.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Робота викладена на 59 сторінках, містить 3 таблиці, 7 рисунків. Список використаних джерел містить 39 найменувань

Ключові слова: міграція, міграційні процеси, країни Європи, еміграція, імміграція, міграційна політика.

ANNOTATION

Zabolotna V.O. Migration processes in the countries of the European Union. Manuscript.

Bachelor's qualifying thesis of the OP "International Economic Relations" specialty 292 International Economic Relations. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The bachelor's qualification work consists of an introduction, two chapters, conclusions, and proposals, a list of references, and appendices.

The qualification work aims to study international migration's theoretical and practical aspects, analyze its causes, consequences, and regulation, and assess migration processes in the European Union.

The object of the study is international migration processes and their impact on the economic and social development of countries, in particular the European Union.

The subject of the research is the economic, social, and political aspects of international migration processes, as well as mechanisms and instruments for regulating migration in the context of globalization, in particular in the countries of the European Union.

The qualification work examines the theoretical and methodological aspects of migration and its significance, including the nature and causes of international migration, the economic consequences of international migration for countries of emigration and immigration, as well as the theoretical foundations of regulating international migration in the context of globalization.

There have been analyzed migration flows in the EU countries, including their causes and consequences, which allowed us to identify the main trends and impact on the socio-economic development of the countries.

The practical significance of the results obtained in the course of the study is that its conclusions and recommendations can be used for further scientific research on this topic and will help to analyze aspects that will directly affect the economic development, social stability, and cultural dynamics of the EU countries. This, in turn, will contribute to the development of effective policies and strategies for managing migration processes.

The qualification work consists of an introduction, two chapters, conclusions and suggestions, and a list of references. The work is set out on 59 pages, contains 3 tables, 7 figures. The list of references includes 39 items.

Keywords: migration, migration processes, European countries, emigration, immigration, migration policy.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІГРАЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ	11
1.1. Сутність та причини міжнародної міграції	11
1.2. Економічні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції	16
1.3. Теоретичні засади регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ПРИЧИН ТА НАСЛІДКІВ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КРАЇНАХ ЄС	26
2.1. Аналітична оцінка міграційних потоків в країнах ЄС	26
2.2. Особливості трудової міграції в країнах Європи	34
2.3. Проблеми Європейської міграційної політики та шляхи їх вирішення	40
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	60

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄС	Європейський Союз
ООН	Організація об'єднаних націй
США	Сполучені Штати Америки
ПАР	Південно Африканська Республіка
МОП	Міжнародна організація праці
МОМ	Міжнародна організація міграції
СОТ	Світова організація торгівлі
МВФ	Міжнародний валютний фонд

ВСТУП

Міграційні процеси є однією з найважливіших та найбільш динамічних складових сучасного світового розвитку. У контексті глобалізації, коли кордони між країнами стають все більш умовними, а економічні, соціальні та політичні процеси набувають транснаціонального характеру, міграція набуває нового значення та масштабів. Європейський Союз (ЄС) є одним із найбільших регіонів-приймачів мігрантів, і тому вивчення міграційних процесів в цьому регіоні є надзвичайно актуальним.

У наш час міжнародна міграція стає важливим фактором соціально-економічного розвитку, що впливає як на країни-джерела, так і на країни-приймачі мігрантів. Вона сприяє вирішенню багатьох проблем, таких як демографічний спад, дефіцит робочої сили, старіння населення та інші. З іншого боку, міграція створює нові виклики, такі як інтеграція мігрантів у приймаючі суспільства, запобігання ксенофобії та расизму, забезпечення соціальної захищеності та прав людини.

Європейський Союз, будучи регіоном з високим рівнем економічного розвитку та соціальної захищеності, притягує значну кількість мігрантів з різних куточків світу. Це зумовлює необхідність розробки ефективних міграційних політик, які б сприяли гармонійному співіснуванню різних культур, забезпечували права мігрантів та водночас відповідали на виклики, пов'язані з безпекою та соціально-економічною стабільністю.

Проблеми та виклики, з якими зіштовхується Європейський Союз у галузі міграції, потребують детального аналізу та вивчення. Це включає вивчення причин міграції, економічних наслідків для країн-емігрантів та країн-іммігрантів, а також теоретичних підходів до регулювання міграційних процесів в умовах глобалізації.

Дослідження міграційних процесів в ЄС є важливим не лише з наукової точки зору, але й з практичної. Вивчення цього питання допоможе зрозуміти, як міграція впливає на економічний розвиток, соціальну стабільність та культурну

динаміку країн ЄС. Це, в свою чергу, сприятиме розробці ефективних політик та стратегій управління міграційними процесами.

Суть поняття міграції та проблеми захисту прав мігрантів висвітлені в багатьох наукових роботах українських та зарубіжних дослідників, які вивчають міграційні процеси. Серед них можна виділити: М. Вербовий, М. М. Відякіна, О. А. Малиновська, Р. Д. Стаканов, К. А. Пріб, С. О. Гуткевич, В. І. Андрейко, К. В. Бондаревська, Т. Бауер, К. Ціммерман, К. Бренке. Ці вчені вивчають міграційні тенденції на різних рівнях, аналізують причини і передумови міграційних процесів, які виникають в сучасному світі, досліджують природу міграційних явищ, оцінюють сучасні реалії, що спостерігаються в різних країнах світу.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів міжнародної міграції, аналіз її причин, наслідків та регулювання, а також оцінка міграційних процесів в країнах Європейського Союзу.

Виходячи з поставленої мети, були визначені основні завдання:

- визначити сутність та основні причини міжнародної міграції;
- дослідити економічні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції;
- розглянути теоретичні засади регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації;
- провести аналіз причин та основних напрямів міграційних потоків в країнах Європейського Союзу;
- вивчити особливості трудової міграції в країнах Європи;
- ідентифікувати проблеми європейської міграційної політики та запропонувати можливі шляхи їх вирішення

Об'єктом дослідження є міжнародні міграційні процеси та їх вплив на економічний і соціальний розвиток країн, зокрема країн Європейського Союзу.

Предметом дослідження є економічні, соціальні та політичні аспекти міжнародних міграційних процесів, а також механізми та інструменти регулювання міграції в умовах глобалізації, зокрема в країнах Європейського Союзу.

Методологічну основу дослідження складають системний підхід, який дозволяє комплексно аналізувати міжнародні міграційні процеси, а також методи економічного аналізу, порівняльного аналізу, статистичні методи, які використовуються для оцінки економічних і соціальних наслідків міграції. Крім того, застосовуються теоретичні моделі міграції та методи прогнозування для розробки рекомендацій щодо регулювання міграційних потоків в умовах глобалізації.

При написанні даної роботи вивчались матеріали міжнародних організацій, таких як Міжнародна організація з міграції, Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація праці. Крім цього, використовувалися дані зі статистичних баз даних Європейського Союзу (Євростат) та інших національних та міжнародних аналітичних агентств.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Робота викладена на 59 сторінках, містить 3 таблиці, 7 рисунків. Список використаних джерел містить 39 найменувань

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІГРАЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

1.1 Сутність та причини міжнародної міграції

Міграція (лат. *migratio* - переселення) - важливий аспект сучасного життя, який впливає на політичну, економічну та соціальну сфери різних країн світу.

Термін «міжнародна міграція населення» означає зовнішню, міждержавну міграцію, яка включає рух населення через кордони держави. Всі переміщення щодо кожної конкретної території складаються з імміграційних та еміграційних потоків.

«Зовнішня міграція має два боки: еміграція — виїзд працездатного населення з країни перебування для довгострокового чи постійного проживання в іншу країну та імміграція — в'їзд робочої сили в дану країну з-за кордону (на постійне або тривале проживання для навчання, працевлаштування або з метою втечі від дискримінації, переслідувань тощо)» [1].

Ці показники міжнародної міграції населення досі мають суттєві відмінності у визначенні, незважаючи на спроби світовою спільнотою уніфікувати їх.

До прикладу, у Німеччині іммігрантами вважають тих, хто перетинає кордон з наміром поселитися в країні, в Японії - громадяни та іноземці, що прибувають з-за кордону, у США - іноземці, які мають намір стало проживати в країні на законних підставах, а в Україні - особи, які прибувають для роботи або навчання [2].

В економічній літературі види міжнародної міграції класифікують за різними ознаками (Рис.1.1.).

Рисунок 1.1 Класифікація міжнародної міграції

Джерело: складено за [3,4].

1) За напрямом: зовнішня і внутрішня міграція. Відмінність цих видів міграції полягає в тому, що зовнішня міграція відбувається, коли люди перетинають кордони держав для переселення, у той час як внутрішня міграція описує переміщення населення всередині меж країни.

2) За тривалістю: поділяється на безповоротну або постійну, тимчасову, маятникову, епізодичну та сезонну міграцію.

Безповоротна або постійна міграція включає в себе переселення до іншої країни або регіону з наміром змінити своє постійне місце проживання на тривалий час, що обумовлюється різними факторами, такими як пошук кращих можливостей для роботи, освіти або покращення якості життя.

Тимчасова міграція означає переселення в іншу країну або регіон з умовою повернення після закінчення певного періоду. Цей вид міграції характеризується обмеженим терміном знаходження в країні перебування, який зазвичай становить від 1 до 6 років. В міжнародній статистиці таких мігрантів можуть також називати «довгостроковими емігрантами та іммігрантами», «тимчасовими робітниками за контрактом» або «постійними трудящими-мігрантами» [3].

Маятникова міграція, що також відома як човникова, є видом міграції, відмінним від тимчасової за своєю короткочасністю. У цьому типі міграції люди періодично подорожують до місця роботи або навчання і потім повертаються назад. Такий рух є регулярним і може відбуватися щодня, щотижня або щомісяця, в залежності від індивідуальних обставин [4].

Епізодична міграція є особливим видом міжнародної міграції, який переважно пов'язаний з міжнародним туризмом та подібними подорожами за кордон. Цей вид міграції став поширеним явищем у Західній Європі та Північній Америці.

Сезонна міграція означає, що люди, залежно від сезонних потреб у роботі, тимчасово переїжджають для постійної або тимчасової роботи у сферах, які відчувають сезонні коливання, таких як сільське господарство, рибальство або сфера послуг. Цей вид міграції може набувати різних форм і може включати кочівництво, коли люди переміщуються у відповідь на зміни в сезонному працевлаштуванні. Така практика особливо розповсюджена у Західній Африці та на Близькому Сході, де культурні та економічні традиції можуть сприяти таким переміщенням населення [5].

3) За характером: є добровільна, вимушена і примусова міграція. Добровільна міграція означає, що людина самостійно обирає залишити своє минуле місце проживання і переїхати на нове. Основною метою такої міграції є бажання реалізувати свій потенціал, отримати свободу та незалежність, досліджувати новий досвід та розширювати своє розуміння себе через зустріч з новими викликами та можливостями.

Вимушена або примусова міграція означає переселення до іншої країни або регіону, коли люди шукають притулок через екологічні або політичні обставини, які змушують їх залишити своє колишнє місце проживання. У 80-90-х роках це стало глобальною проблемою, яка торкнула багато країн. Кількість таких мігрантів у 1993 перевищила 500 тисяч біженців, які перебували в країнах, що розвиваються. Значно збільшилася кількість мігрантів 1990-х роках, які

прибували до економічно розвинених країн за короткотерміновими візами та залишалися з проханням про притулок [6].

Примусова міграція, також відома як депортація, визначається як насильницьке переміщення людей, організоване державою. Прикладом такої депортації є переміщення населення з окупованих територій до Німеччини під час Другої світової війни.

4) За дотриманням законодавства: легальна і нелегальна або так звана підпільна міграція. Легальна міграція означає переїзд на нове місце проживання, дотримуючись всіх законів і правил, які регулюють виїзд зі своєї країни, подорожі, транзит та в'їзд в іншу країну. Нелегальна міграція, відома також як підпільна - це коли особа незаконно в'їжджає в країну, а потім намагається здійснити нелегальне трудове працевлаштування.

Люди переселяються з різних причин, які можна розділити на п'ять основних груп (Рис. 1.2).

Рисунок 1.2 Причини міжнародної міграції

Джерело: складено за [14].

Перша група: економічні причини міграції. Більша кількість мігрантів як привід для зміни місця проживання називають прагнення підвищити свій рівень життя. Люди виїжджають у пошуках кращої роботи, яка б приносила їм більший дохід. Цим зумовлено масове переселення арабів з Африки до Німеччини та Франції. У себе на батьківщині вони змушені працювати за копійки, тому навіть

найнижча зарплата в розвинених країнах для вихідців із цього континенту - вагомий капітал.

Друга група: соціальні причини міграції, яка вважається досить поширеною. Шлюб між громадянами різних держав неминуче призводить до переїзду одного з подружжя в іншу країну. Також до соціальної причини міграції можна віднести переїзд з метою здобуття освіти.

Третя група: культурні причини міграції є бажанням долучитися до історії та культури предків, повернувшись на свою історичну батьківщину, теж стає причиною міжнародної міграції населення. Шляхом пропозиції отримання громадянства за спеціальними пільговими умовами, Ізраїль так намагається залучити до себе дітей, чиї батьки попередньо емігрували з країни. До культурних причин міграції також відносять переселення людей у місця з більш розвиненим культурним середовищем. Культурні центри дають масу можливостей для спілкування у сфері мистецтва, знайомств із новими цікавими проектами та реалізації своїх власних ідей.

Четверта група: міграція з політичних мотивів включає групу осіб, які емігрують через свої політичні переконання або тому, що їх переслідують за них. Ці люди часто шукають притулку в країнах, де їхні права та свободи будуть захищені, і де вони можуть вільно висловлювати свої погляди без страху за своє життя.

П'ята група: військові причини міграції. Коли люди, рятуючи свої життя, тікають від війни, ми маємо справу з військовою міграцією. Під час розгляду цих п'яти груп причин міжнародної міграції населення, нами було помічено, що серед них відсутня не менш важлива група, пов'язана з екологічними причинами міграції. Як нам відомо, екологічна обстановка в багатьох країнах (регіонах) світу з кожним роком дедалі більше погіршується. Великі території стають практично непридатними для проживання, тому люди змушені мігрувати. Людей, які зазнали такого типу міграції, називають екологічними мігрантами.

Таким чином, розглянувши в цьому підрозділі сутність, класифікацію видів та причин міжнародної міграції населення, ми можемо зробити висновок,

що всі види міжнародної міграції тісно взаємопов'язані. Зокрема, епізодична, маятникова і сезонна міграція населення часом бувають попередниками безповоротної міграції населення, оскільки вони створюють умови для вибору постійного місця проживання [14]. Це явище значно впливає на соціально-економічні процеси в обох групах країн, вимагаючи розробки комплексних стратегій управління міграційними потоками.

1.2. Економічні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції

Міжнародна міграція є складним процесом, який має значні економічні наслідки для країн, як тих, звідки відбувається еміграція, так і тих, куди прибувають іммігранти. Вона впливає на ринок праці, демографічну ситуацію та соціальні системи обох типів країн.

Розглянемо основні наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції (Табл. 1. 1).

Міграція може вплинути на добробут не лише самого мігранта, а й на країни, які їх приймають або з яких вони виїжджають. Ці ефекти становлять позитивні й негативні наслідки міграції для зазначених суб'єктів. Однак деякі ефекти на певні сектори економіки, сегменти робочої сили або географічні регіони можуть бути негативними.

Почнемо з аналізу позитивних аспектів міграції. Основні переваги, що виникають унаслідок міжнародної міграції, припадають на самого мігранта, оскільки, по-перше, значно збільшується їхній дохід. Крім того, після переїзду з країн, що розвиваються, зарахування до шкіл у середньому збільшується вдвічі, а дитяча смертність зменшується в 16 разів. Проте, вигоди від міграції можуть бути оцінені не лише з економічної точки зору, а й із соціального: міграція розширює можливості мігрантів (особливо жінок), звільняючи їх від протиправних дій, які мали місце в країні громадянської приналежності.

Таблиця 1.1 – Наслідки міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції

Позитивні	Негативні
Для країн еміграції	
Збільшення доходів мігрантів.	«Відтік мізків»
Підвищення зарахування до шкіл та зменшення дитячої смертності.	Втрата кваліфікованої робочої сили
Розширення можливостей мігрантів, звільнення від протиправних дій.	Негативний вплив на населення
Масовий потік іноземної валюти	Вплив на інститут сім'ї
Для країн імміграції	
Підвищення пропозиції праці та культурного розмаїття.	Загроза зростання безробіття
Приплив дешевої та кваліфікованої робочої сили.	Акти дискримінації чи расизму
Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.	Підвищується конкуренція на ринку праці
Формування науково-технічного потенціалу країни.	Відтік коштів з економік країни, що їх приймає
Вирішення демографічного питання.	Занепад національної культури чи традицій

Джерело: складено за [6].

Переваги міграції для країни-імпортера заключаються в підвищенні пропозиції на ринку праці та розширення культурного спектру, залучення дешевої та кваліфікованої робочої сили, підвищення конкурентоспроможності внутрішнього виробництва розвиток науково-технічного потенціалу країни, а також сприяння вирішенню демографічних проблем. Розглянемо їх докладніше.

Як показує статистика, в першій половині ХХІ ст. спостерігалася збільшена пропозиція праці у Європі та США складалася на 45 і 70% з міжнародних мігрантів [9].

Міграція допомагає вирішити проблему недостатньої кількості працівників як у секторі дешевої, так і висококваліфікованої робочої сили. Незважаючи на те, що міграція не завжди обумовлена дефіцитом робочої сили на ринку праці, іммігранти відіграють важливу роль у секторах економіки, що стрімко розвиваються. Наприклад, іммігранти склали відповідно 22 і 15% усіх зайнятих у галузях США та Європи, що стабільно розвиваються: охорона здоров'я та точні науки (англ., STEM: Science Technology Engineering Mathematics) [10].

Іммігранти часто виконують роботу, яку місцеві жителі вважають непривабливою; зокрема, міжнародні мігранти складають 24% і 28% зайнятих у скорочуваних галузях економіки в Європі та США відповідно (роботи у виробництві, його обслуговуванні та підтриманні).

Більшість іммігрантів зазвичай готові працювати за меншу оплату, ніж місцеві мешканці. Це допомагає збільшити конкурентоспроможність продукції виробленої в цій країні, завдяки скороченню витрат на виробництво. Таким чином, залучення іноземної робочої сили підвищує продуктивність праці та ефективність виробництва в країні.

Водночас висококваліфікована робоча сила робить значний внесок у розвиток науково-технічного, економічного і культурного потенціалу країни, що приймає. Економіки багатьох розвинених країн, таких як Канада, Австралія, Нова Зеландія та Ізраїль, значно скористалися припливом іммігрантів для свого становлення. Також важливо відзначити внесок іммігрантів у розвиток економік США, ПАР та Аргентини, тому їхня імміграційна політика зустрічає менше опору [11].

Різноманітність культур сприяє зменшенню расових упереджень, випадків дискримінації та інших подібних явищ. Деякі дослідники вважають, що мігранти можуть сприяти поліпшенню демографічної ситуації у країнах зі низьким рівнем народжуваності та великою кількістю людей похилого віку [12].

Міграція приносить країнам-експортерам певні переваги, такі як великі грошові перекази від мігрантів, покращення робочих можливостей, впровадження передових технологій та залучення інвестицій. Мігранти активно надсилають кошти своїм сім'ям, що створює потік іноземної валюти, який може сприяти економічному зростанню через використання цих коштів місцевими владами та сім'ями мігрантів.

Крім того, обсяг грошових переказів виявився значнішим за прямі іноземні інвестиції в країни з низьким і середнім рівнями доходу (крім Китаю).

На противагу державних трансфертів, таких як дотації, субвенції або субсидії, грошові перекази надходять безпосередньо до родин мігрантів, що дає

змогу вважати їх ефективнішими в плані задоволення потреб реципієнтів. Грошові перекази дають змогу розподіляти багатство між різними місцями. Дослідження міжнародних аспектів 71 країни, що розвиваються, показало, що кожне збільшення величини грошових переказів на голову населення на 10% призводить до зменшення частки людей, що живуть у бідності, на 3,5% [13].

Хоча грошові перекази переважно спрямовуються на споживання, вони також можуть виступати як джерело формування фінансових ресурсів для підтримки освіти, охорони здоров'я та інвестицій у розвиток у найбідніших країнах.

Від'їзд молодих людей за кордон сприяє зменшенню напруги на ринку праці, що робить легшим пошук роботи для місцевих мешканців. Коли мова йде про обмін знань та навичок, особливо у контексті короткотермінової або сезонної міграції, мігранти часто повертаються на батьківщину з новими ідеями та отриманими в іноземних країнах знаннями. Йдеться про навчання працівників новим професійним навичкам безкоштовно для країни-експортера, а також про впровадження передових методів організації праці.

Багато компаній, фермерських господарств та стартапів мають за своєю основою людей, які здобули необхідні знання під час свого досвіду у міграції. Ці особи є більш схильними до прийняття інвестиційних ризиків у порівнянні з іншими інвесторами у цих країнах. Їм це легше робити, оскільки вони можуть краще оцінити такі ризики та мають зв'язки, які допомагають прискорити сам процес інвестування.

Приклади економік, які активно користуються своєю діаспорою як основним джерелом знань, включають Японію, Республіку Корея, Китай та Тайвань. У цьому контексті діаспори стають ключовим джерелом ідей і соціального капіталу, особливо в періоди демократизації та зростання відкритості економіки. Таким чином, міграція впливає на учасників цього процесу як позитивно, так і негативно. Зокрема, переїзд в іншу країну часто супроводжується значним психологічним стресом для мігрантів [6].

Негативний вплив відчутний не лише серед мігрантів, а також серед їхніх родин, які залишаються без необхідної підтримки, часто через розлучення з батьками може мати довгострокові негативні наслідки для дітей. Безпека мігрантів також стає важливою проблемою: подорож може бути небезпечною і призвести до ризиків для фізичного та психічного здоров'я; мігранти можуть потрапити в руки торговців людьми або експлуататорів; також, через економічну кризу в країні перебування або депортацію, вони можуть бути змушені повернутися на батьківщину. Незважаючи на переваги залучення іноземної робочої сили, численні політики та місцеві жителі в провідних країнах-імпортерах розглядають міграцію як економічний тягар.

Недоліки для країни-імпортера такі: потенційна загроза зростання безробіття, акти дискримінації чи расизму, соціальна напруга, хвороби (оскільки люди переміщуються з місця на місце, з'являється істотний ризик розповсюдження небезпечних захворювань), занепад національної культури чи традицій.

Іммігранти іноді стають причиною напруженого ринку праці, оскільки місцеві жителі можуть втратити роботу внаслідок появи дешевшої робочої сили. Імміграція може провокувати прояви расизму та дискримінації проти іноземних працівників. Мігранти, які не володіють мовою країни перебування або не знайомі з її нормами поведінки, часто стають ізгоями в місцевих спільнотах. Житлові, медичні, освітні та інші послуги можуть погіршитися через надмірне використання, що перевищує заплановані обсяги споживання. Ця ситуація може призвести до зростання цін на послуги цієї інфраструктури, що створить фінансові труднощі для багатьох користувачів [7].

Культурне різноманіття може мати негативний вплив на унікальні національні традиції та культурні звичаї. Крім того, збільшення рівня злочинності іноді пов'язують із зростанням імміграції. Проте, дослідження, яке тривало майже три десятиліття, виявило, що важкі злочини частіше скоюються місцевими жителями, а високий рівень імміграції пов'язаний із низькою кількістю насильницьких злочинів і крадіжок. Так, у період з 1990 до 2013 р.

частка іммігрантів у США зросла з 7,9 до 13,1%, тоді як кількість насильницьких злочинів скоротилася практично вдвічі. Те саме дослідження підтвердило, що іммігранти менше схильні до злочинів у порівнянні з місцевим населенням у США [8].

Недоліки міграції для країни, що відправляє, можуть охоплювати різноманітні аспекти. Зокрема, втрата кваліфікованих працівників, відома як «відтік мізків», може вплинути на потенціал економіки. Також міграція може мати негативний вплив на ринки праці, знижуючи рівень заробітної плати або збільшуючи безробіття. Крім того, вона може впливати на населення країни-відправника, зменшуючи рівень людей у працездатному віці або руйнуючи сімейні зв'язки через відокремлення. «Відтік мізків» вважається одним з найбільш обговорюваних негативних наслідків міжнародної міграції на країни-відправники, оскільки це призводить до втрати кваліфікованої робочої сили, що може нанести прямі економічні збитки країні-джерелу. Подальше пересування цих працівників з країн, що розвиваються, до розвинених країн призводить до збільшення загального обсягу капіталу (зокрема, людського капіталу) у приймаючих країнах за рахунок країн-донорів. Приблизно 20% кваліфікованих працівників з країн з низьким рівнем доходу та понад 40% з малих острівних країн переселилися до країн з високим рівнем доходу. Важко точно визначити економічний збиток від «відтоку мізків», але за деякими оцінками він може становити до 10% від загального національного доходу країн-відправників праці.

Відтак, окрім безпосередніх наслідків «відтоку мізків», до його непрямих можна віднести збільшення соціальної напруженості, оскільки тривала орієнтація на експорт робочої сили викликає в молодого покоління сумніви у перспективах національної економіки та знижує внутрішні інвестиції. Масова міграція висококваліфікованих кадрів за кордон призводить до зменшення конкурентоспроможності країни-відправника на міжнародних ринках [9].

Медичні працівники, інженери та інші фахівці, які є необхідними для країн у розвитку, стають дефіцитними на ринку праці. Найбільше страждають діти, коли їх батьки емігрують, оскільки вони втрачають необхідну первинну

соціалізацію, яку зазвичай отримують під час виховання. Отримати однозначний висновок про те, чи є міжнародна міграція позитивним або негативним явищем, неможливо. Тому в кожному окремому випадку важлива об'єктивна оцінка як держави, так і факторів, що призвели до цієї міграції.

Проте можна стверджувати, що імпорт висококваліфікованої робочої сили є досить вигідним економічним процесом, у той час як експорт такої робочої сили («відтік мізків») може негативно вплинути на національну економіку.

1.3 Теоретичні засади регулювання міжнародної міграції в умовах глобалізації

В умовах глобалізації, коли країни та економіки стають все більш взаємопов'язаними, міжнародна міграція набирає обертів і впливає на різні аспекти життя суспільств. Зростаюча мобільність людей і робочої сили ставить перед урядами та міжнародними організаціями складні завдання щодо управління цим явищем. регулювання міжнародної міграції є ключовими для забезпечення ефективного контролю міграційних потоків, захисту прав мігрантів та оптимізації їхнього впливу на економіки та суспільства країн походження, транзиту та призначення

Характер міжнародної міграції суттєво змінився в умовах глобалізації. Такі фактори, як лібералізація економік, зростання взаємозалежності між країнами, нові транспортні інфраструктури, посилення нерівності в доходах та демографічні диспропорції в усьому світі, вплинули на переміщення населення. Динаміка міжнародних міграційних потоків стала більш складною, з процесами зворотності та циркулярної мобільності [15].

Регулювання міжнародної міграції є важливою складовою сучасного світу. Воно є важливим для ефективного та справедливого управління потоками мігрантів, захисту їхніх прав та інтересів, а також максимального використання потенціалу міграції для економічного зростання та розвитку. Процеси

регулювання міграції здійснюються на двох основних рівнях: національному та міжнародному.

Національний рівень:

Кожна держава має суверенне право встановлювати власні закони та політики, які регулюють в'їзд, перебування та працевлаштування іноземних громадян. Це може включати різні аспекти:

- Візові вимоги: країни визначають вимоги щодо отримання віз для іноземних громадян, які бажають приїхати на їхню територію для роботи.
- Дозволи на роботу: уряди встановлюють процедури видачі дозволів на працевлаштування іноземців, які можуть включати вимоги до кваліфікації, освіти, знання мови тощо.
- Соціальний захист: країни можуть надавати соціальний захист мігрантам, включаючи доступ до медичної допомоги, освіти, соціального страхування та інших послуг.
- Трудові стандарти: держави встановлюють стандарти праці, що забезпечують права робітників, включаючи мігрантів, на справедливую оплату праці, безпечні умови праці та захист від експлуатації.

Міжнародний рівень:

Міжнародні організації відіграють важливу роль у формуванні загальних стандартів та рекомендацій щодо міжнародної міграції робочої сили:

- Європейський Союз (ЄС): він заохочує легальну міграцію для вирішення проблеми нестачі робочої сили, заповнення прогалин у навичках та стимулювання економічного зростання.

До них відносяться:

- Блакитна карта ЄС: дозвіл на роботу та проживання, який дозволяє громадянам, які не є членами ЄС, працювати та жити в країні ЄС, за умови, що вони мають ступінь або еквівалентну кваліфікацію та пропозицію роботи, яка відповідає порогам мінімальної заробітної плати
- Єдиний дозвіл: комбінований дозвіл на роботу та проживання, виданий країною ЄС на два роки

- Статус довгострокового резидента ЄС: дозволяє людям з-за меж ЄС залишатися, працювати та вільно пересуватися в ЄС на невизначений термін [16].
- Організація Об'єднаних Націй (ООН): Діяльність організації спрямована на забезпечення миру та безпеки у всьому світі, розвиток дружніх стосунків між державами, покращення рівня життя та захист прав людини. Організація Об'єднаних Націй розробляє різноманітні конвенції та рекомендації щодо захисту прав мігрантів, таких як Міжнародна конвенція про права всіх трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей (1990 р.) [17].
- Міжнародна організація праці (МОП): розробляє стандарти та рекомендації щодо працевлаштування мігрантів, включаючи захист їхніх трудових прав і забезпечення гідних умов праці. Вона присвячена соціальній справедливості та визнання міжнародних прав людини та трудових прав, переслідуючи свою основоположну місію, що трудовий мир повинен мати важливе значення для процвітання. Сьогодні МОП допомагає сприяти створенню гідної праці та економічних та робочих умов, які дають працюючим та діловим людям частку в міцному мирі, процвітанні та прогресі.

МОП має чотири стратегічні цілі

- Просувати та реалізовувати основні стандарти, принципи та права на роботі
- Провести ініціативи, спрямовані на створення додаткових можливостей для чоловіків і жінок з метою отримання належної зайнятості та стабільного доходу.
- Підвищити охоплення та ефективність соціального захисту для всіх, та
- Посилити трипартизм та соціальний діалог [18].
- Міжнародна організація з міграції (МОМ) працює над посиленням та підтримкою участі Організації в міжнародному міграційному праві через свій підрозділ міжнародного міграційного права. Головною метою підрозділу є просування поширення та розуміння міжнародних правових

стандартів, що регулюють міграцію та захищають права всіх учасників міграційних процесів, як всередині МОМ, так і серед її партнерів. Таким чином, підрозділ міжнародного міграційного права сприяє управлінню міграцією, особливо в контексті міжнародних прав людини.

На міжнародному рівні немає обов'язкового документа для управління міграцією, але є багато правил, що регулюють державну владу, обов'язки та права осіб у цій сфері. Ці правила сформовані шляхом взаємовідносин між державами, переговорів та практики і закріплені в юридично обов'язкових багатосторонніх та двосторонніх договорах, а також у необов'язкових документах. Один з ключових інструментів серед них – Глобальний договір про безпечну, впорядковану та регулярну міграцію, який, хоч і є необов'язковим інструментом, все ж має багато цілей, що відповідають звичаєвому міжнародному праву. Це перша міжурядова угода, що охоплює всі аспекти міжнародної міграції [19].

- Інші міжнародні організації: такі як Світова організація торгівлі (СОТ) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), також беруть участь у встановленні міжнародних правил та стандартів щодо міграції робочої сили.

Ефективне регулювання міжнародної міграції робочої сили вимагає координації та співпраці між країнами походження, транзиту та призначення мігрантів. Це включає обмін інформацією, співробітництво у протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми, а також взаємодію для забезпечення дотримання міжнародних правових норм.

Поєднання зусиль на національному та міжнародному рівнях дозволяє збалансувати потреби мігрантів, країн походження та призначення, сприяючи стабільному управлінню міграційними процесами в умовах глобалізації.

Таким чином, аналіз теоретичних аспектів міграції дозволив встановити сутність міграції, їх основні причини та класифікацію. Визначено економічні наслідки міжнародної міграції на країни еміграції та імміграції. Досліджено основні способи, нормативно-правові документи та організації, що регулюють процеси міжнародної міграції на глобальному рівні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ПРИЧИН ТА НАСЛІДКІВ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КРАЇНАХ ЄС

2.1 . Аналітична оцінка міграційних потоків в країнах ЄС

Міграційні рухи відігравали визначальну роль у розвитку націй впродовж тривалого історичного періоду і залишаються у фокусі наукових досліджень. Урядові кола держав світу приділяють значну увагу питанням, пов'язаним із регулюванням міграційних потоків, що вимагає комплексного аналізу та індивідуального підходу. Історичний досвід людства демонструє, що переміщення народів у пошуках кращих умов існування є невід'ємною складовою суспільного поступу. Посилення соціально-економічної взаємозалежності у сучасному глобалізованому світі ще більше ускладнює проблематику міграції та ставить перед людством нові виклики, які потребують ефективних відповідей з боку світової спільноти.

Упродовж останніх років спостерігається зростаюча міграція населення до високорозвинених та фінансово стабільних країн, передусім до європейських держав, США та Австралії, які стали головними напрямками для мігрантів. Після Другої світової війни країни Європи почали активно запрошувати робітників з-за кордону, щоб відновити свої економіки, які зазнали значних збитків під час воєнних дій. Здобуття незалежності країнами Африки та процес деколонізації континенту призвели до збільшення потоку мігрантів до Європи, яка завдяки своєму географічному розташуванню та високому рівню розвитку є найпривабливішим регіоном для африканських мігрантів.

Однак, у цей час не було вжито дієвих кроків для подолання міграційних криз. Подальші роки створили передумови для поглиблення міграційних криз через брак ефективних урядових рішень. Міграційна криза 2015 року виявилася одним з найсерйозніших випробувань для Європейського Союзу, вона спричинена провалом політики мультикультуралізму та накопиченням соціально-політичних і економічних викликів, що призвело до значного

суспільного резонансу. Міграційні процеси стали випробуванням не лише для суспільства, а й для державної влади, економіки та правової системи. Реакція на ці виклики мала як позитивні, так і негативні наслідки для міграційних процесів. «Протягом тривалого часу міграція до розвинених країн була орієнтована на працевлаштування. Проте, глобальна нафтова криза змінила цей тренд, залишивши лише сімейну та гуманітарну міграцію» [20].

Проаналізуємо динаміку імміграції та еміграції за останні роки (Табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Показники імміграції та еміграції в країнах ЄС

Показники	2020	2021	2022	Відхилення	
				Абс 2022/2021	Відносне 2022/2021
Імміграція	3268760	4103381	6977742	2874361	+70%
Еміграція	2169540	2798478	2730313	-68165	-2,4%

Джерело: складено за [21, 22].

З аналізу даних в таблиці, ми можемо помітити динаміку імміграції та еміграції з 2020 по 2022 роки, а також відхилення цих показників відносно попереднього року, як у абсолютних, так і відносних виразах.

Почнемо з імміграції. З 2020 по 2021 рік ми спостерігаємо значний зріст кількості іммігрантів з 3268760 до 4103381 осіб, що становить збільшення на 833621 осіб. Протягом наступного періоду, з 2021 по 2022 рік, ця тенденція ще більше посилюється, і ми фіксуємо зростання до 6977742 осіб, що є збільшенням на 2874361 осіб. Щодо еміграції, з 2020 по 2021 рік ми спостерігаємо зріст кількості емігрантів з 2169540 до 2798478 осіб, що становить збільшення на 629938 осіб. Проте, з 2021 по 2022 рік ми помічаємо зменшення кількості емігрантів до 2730313 осіб, що є зменшенням на 68165 осіб.

У відносних виразах, найбільше зростання імміграції відбулося між 2021 та 2022 роками, коли кількість іммігрантів зросла на 70% порівняно з попереднім роком. Щодо еміграції, ми зафіксували зменшення на 2,4% з 2021 на 2022 рік.

Загалом, ці дані свідчать про різноманітні тенденції у міграційних процесах, такі як економічні, політичні або соціальні зміни в країнах. Важливо також враховувати можливі ефекти внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на рішення людей про міграцію.

Проблема легальної та нелегальної міграції - одна з найгостріших і найскладніших у сучасному світі. Насправді нелегальні мігранти становлять невелику частку мігрантів, які прибувають до ЄС (Рис.2.1).

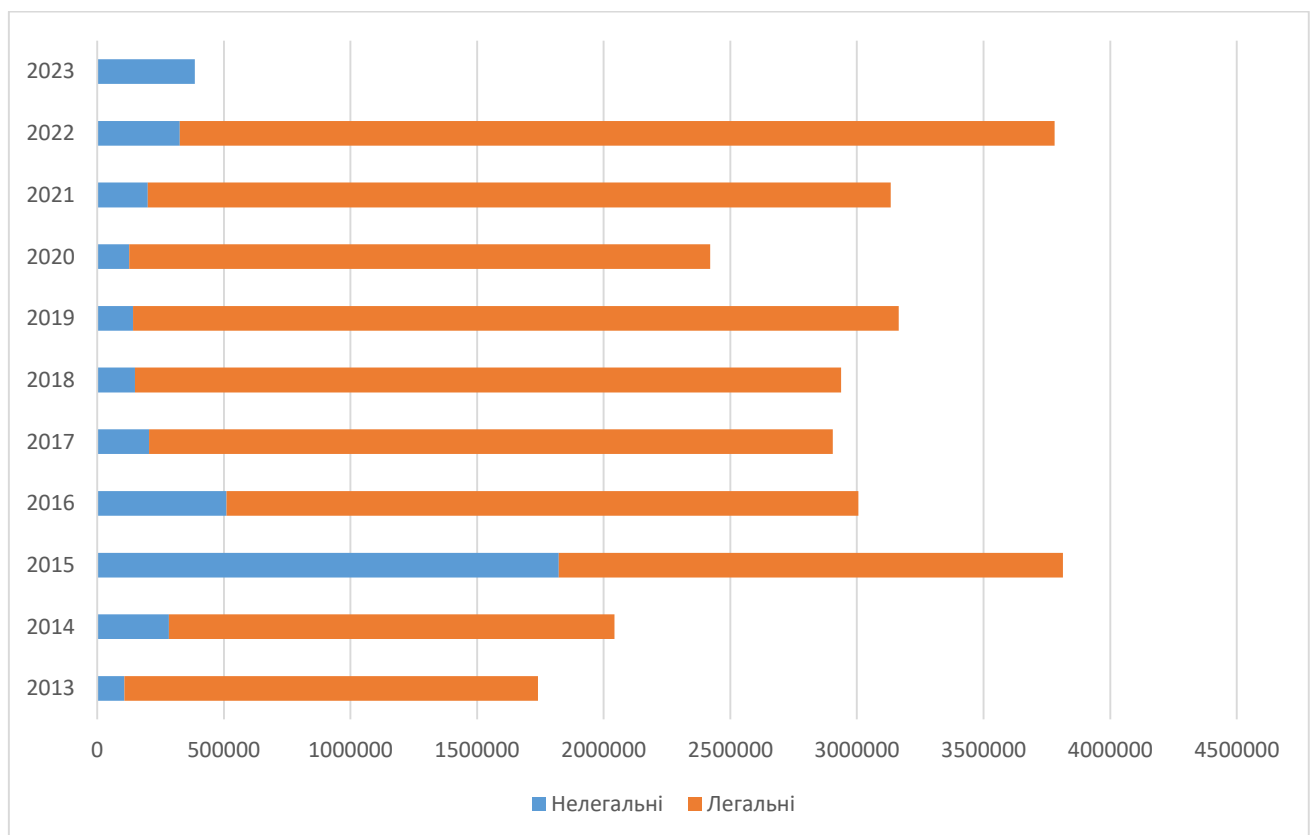

Рисунок 2.1 Легальна та нелегальна міграція в країнах ЄС

Джерело: складено за [38].

Діаграма, представлена вище, ілюструє, що у 2022 році в Європейському Союзі видали понад 3,4 мільйона дозволів на перше проживання, що на 500 тисяч більше, ніж у попередньому 2021 році, коли було видано 2,9 мільйона дозволів. Ця кількість також перевищує рівень до початку пандемії COVID-19 у 2019 році, коли було видано 3,0 мільйона таких дозволів.

У Німеччині та Ірландії спостерігалось значне збільшення виданих перших дозволів: зокрема, у Німеччині їхня кількість зросла на 190% порівняно з 2021

роком, а в Ірландії – на 146%. Це свідчить про зростання попиту на перше проживання в цих країнах.

Особливо значний приріст у 2022 році спостерігався у дозволах, пов'язаних з наданням притулку, що зросли на 60% порівняно з 2021 роком. Також відбулося збільшення кількості дозволів, виданих з причин, пов'язаних з освітою (+29%), сім'єю (+29%) та іншими причинами (+47%).

Натомість кількість дозволів, виданих з причин, пов'язаних з працевлаштуванням, знизилася на 6% порівняно з 2021 роком. Це свідчить про можливі зміни у пріоритетах міграційної політики країн ЄС або у міграційних потоках робочої сили [38].

Проаналізуємо кількість першочергових заявників на отримання притулку за континентом походження (Рис. 2.2).

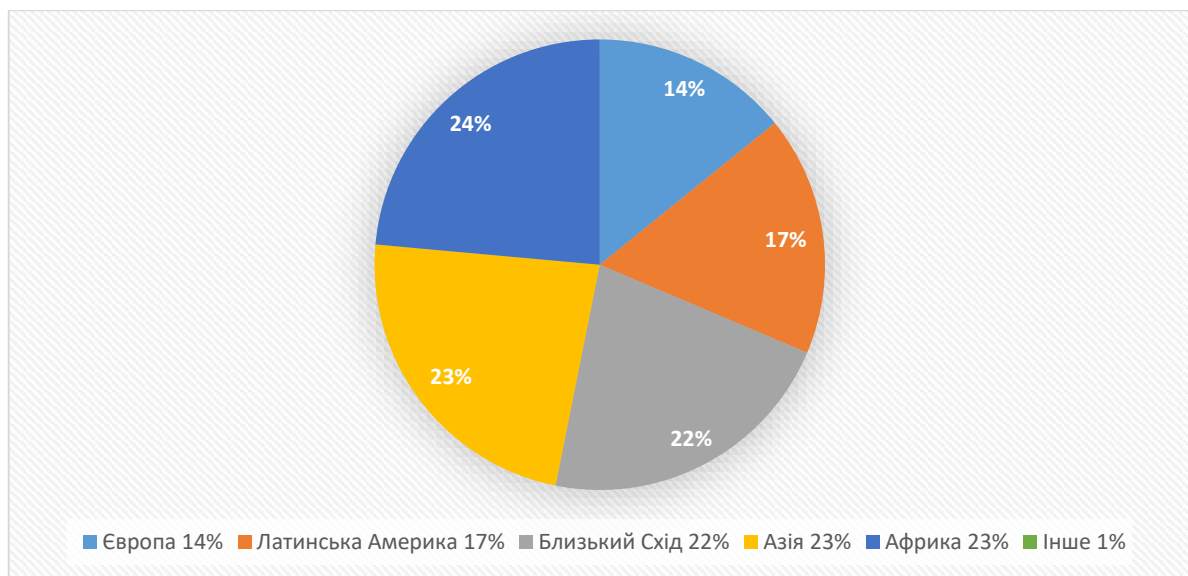

Рисунок 2.2 Перші заявники на отримання притулку за континентом походження (2023)

Джерело: побудовано за [23].

Статистика першочергових заявників на отримання притулку за континентом походження в 2023 році показує різноманітний розподіл мігрантів з різних частин світу. Найбільші частки припадають на Азію та Африку, кожна з яких займає 23% від загальної кількості заявників. Це вказує на значний приплив

шукачів притулку з цих континентів, ймовірно через політичні конфлікти, переслідування та економічні проблеми в рідних країнах.

Близький Схід складає 22% від загальної кількості заявників, що свідчить про триваючу кризу в цьому регіоні, пов'язану з війнами та конфліктами. Цей високий показник підкреслює складну ситуацію в країнах Близького Сходу і їхній вплив на міграційні потоки.

Латинська Америка становить 17% заявників, що свідчить про суттєві міграційні потоки з цього регіону, можливо, через політичну нестабільність, економічні труднощі та високі рівні злочинності в деяких країнах.

Європа, яка надає 14% заявників, може відображати міграцію з країн, які мають меншу стабільність або економічні можливості, порівняно з країнами-членами ЄС.

Інші регіони світу становлять лише 1% від загальної кількості заявників на притулок, що свідчить про менший вплив інших континентів на потоки мігрантів до країн ЄС. Загалом, ця статистика демонструє широкий спектр міграційних потоків до країн ЄС, що вимагає від країн розробки комплексних політик для підтримки та інтеграції мігрантів з різних континентів [23].

У 2022 році Європейський Союз зазнав значних міграційних потоків, які в основному включали прибуття іммігрантів з країн, що не входять до ЄС, а також переміщення між державами-членами ЄС. Близько 5,1 мільйона іммігрантів прибули до країн ЄС з інших частин світу, відображаючи складність та масштаби сучасних міграційних потоків. Також 1,5 мільйона людей, які раніше проживали в одній державі-члені ЄС, мігрували до іншої держави-члена, що свідчить про динамічність внутрішнього міграційного руху в межах ЄС [23].

Крім того, близько 0,4 мільйона людей з невідомим місцем попереднього проживання також мігрували до держави-члена ЄС, що свідчить про розмаїтість та складність джерел міжнародної міграції. В результаті загалом до країн ЄС прибуло близько 7,0 мільйона людей через міжнародну міграцію в 2022 році. Водночас, близько 2,7 мільйона людей емігрували або до іншої держави-члена ЄС, або до країни за межами ЄС. З цієї кількості приблизно 1,0 мільйона людей

покинули державу-члена ЄС для міграції до країни за межами ЄС [23]. Ці цифри свідчать про значний рівень міграційних переміщень як до, так і з країн Європейського Союзу.

Збройний конфлікт на території України став причиною суттєвої інтенсифікації міграційних процесів та спровокував нову хвилю вимушеного переселення до держав-членів Європейського Союзу. У відповідь на російське вторгнення в Україну, що розпочалося 24 лютого 2022 року, ЄС оперативно відреагував, демонструючи солідарність та надаючи всебічну підтримку постраждалим.

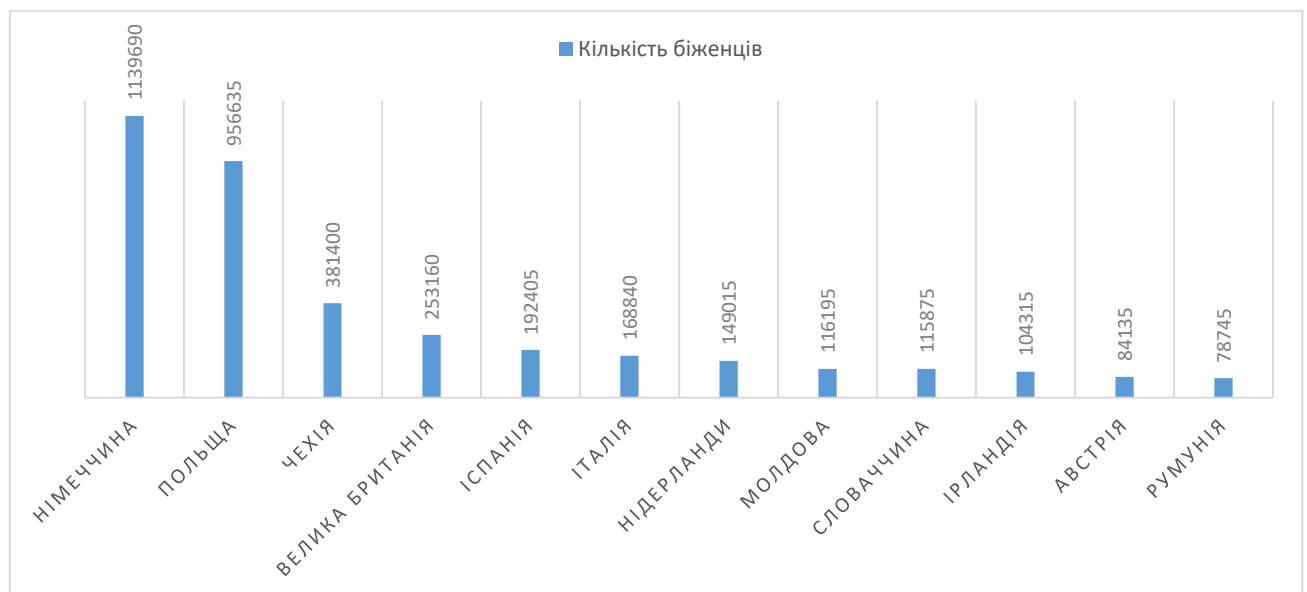
Ця допомога включала гуманітарну підтримку, термінову допомогу в сфері цивільного захисту, сприяння на кордоні та забезпечення притулку для тих, хто втікає від збройного конфлікту і намагається потрапити до країн Європейського Союзу. У перші дні конфлікту на кордонах з ЄС, особливо з Польщею, утворилися багатокілометрові черги, а кількість людей, які щодня перетинали кордон, досягала 150 тисяч. Схожі затори спостерігалися і на виїздах з великих міст, які зазнали обстрілів на початку конфлікту. «Протягом першого місяця війни Україну залишили 3,6 мільйона людей. Ще близько 6,5 мільйона осіб перетворилися на внутрішньо переміщених осіб, покинувши свої оселі» [39]. У перші дні конфлікту на кордонах з ЄС, зокрема з Польщею, утворилися багатокілометрові черги, а кількість людей, які щодня перетинали кордон, сягала 150 тисяч. Згідно з даними Державної прикордонної служби, станом на 20 березня 2022 року, кількість людей на кордоні з Європейським Союзом значно зменшилися [39]. "Вперше Європейський Союз задіяв Директиву про тимчасовий захист, яка встановлює правові рамки для управління масовим напливом людей. Крім того, Європейська комісія започаткувала координацію з країнами ЄС для збору інформації про ситуацію на місцях та запобігання торгівлі людьми. Концепція готовності до міграційних процесів та кризових ситуацій в ЄС забезпечує збір важливих даних, таких як інформація про прибуття біженців, для ефективного керування міграційними потоками" [24]. Переважна більшість українських біженців надає перевагу переселенню до країн, що межують з

Україною, зокрема до Молдови, Румунії, Угорщини, Польщі, держав Балтії, а також до інших європейських та американських країн.

Аналіз показує, що найбільший потік мігрантів з України спрямований до країн з історично міцними міграційними зв'язками. Однак, цей небувалий приплив біженців порушує питання про майбутні виклики та ситуації, пов'язані з перебуванням українців в Польщі. Дослідження спрямоване на оцінку потенційної кількості українських іммігрантів у Польщі та визначення можливих проблем.

Незважаючи на непередбачуваність ситуації, прогнози вказують на значне зростання кількості українських іммігрантів у Польщі найближчим часом, що висуває нові виклики перед польськими державними службами та установами. Дослідження наголошують, що трудова міграція до Польщі, кризова ситуація на польсько-білоруському кордоні та масовий приплив біженців з України кардинально змінили статус Польщі з держави, яка традиційно була постачальником мігрантів, на країну, що активно приймає іммігрантів, оминаючи проміжний етап трансформації [25,26].

Дослідимо кількість біженців з України до країн Європейського Союзу (2022-2024) (Рис. 2.3)

Рисунком 2.3 Кількість біженців з України, зафіксована в Європі з лютого 2022 року станом на березень 2024 року, за обраною країною

Джерело: побудовано за [27].

З лютого 2022 року в Європі спостерігається потужний потік біженців з України, який став наслідком військового конфлікту в країні. Станом на березень 2024 року орієнтовна кількість біженців, зафіксована в європейських країнах, становить близько 3 837 405 осіб. Переважна більшість біженців, майже 30%, знайшли притулок у Німеччині, яка прийняла близько 1 139 690 українських громадян. Ця країна має одну з найбільших українських діаспор та розвинену інфраструктуру, яка дозволяє забезпечити допомогу та підтримку переселенцям [27].

Польща, яка є безпосереднім сусідом України, прийняла близько 956 635 біженців, що складає майже чверть від загальної кількості. Польща стала одним з ключових центрів підтримки українських біженців завдяки спільному кордону та культурним зв'язкам.

Інші країни Центральної та Західної Європи також надали значну допомогу біженцям. Чехія прийняла близько 381 400 осіб, Велика Британія — 253 160 осіб, а Іспанія — 192 405 осіб [27]. Ці країни, маючи міцні економічні та соціальні структури, забезпечують переселенцям притулок, роботу та медичну допомогу.

Країни Західної Європи, такі як Італія, Нідерланди, Ірландія, та країни Центральної Європи, такі як Молдова, Словаччина, Австрія та Румунія, також відіграють важливу роль у наданні притулку біженцям. Кожна з цих країн прийняла від 78 745 до 168 840 українців, надаючи їм місце для життя та можливість інтегруватися в суспільство [27].

Таке значне переміщення населення створило нові виклики для приймаючих країн, зокрема щодо забезпечення достатньої підтримки в галузях освіти, працевлаштування та охорони здоров'я. Проте ці країни демонструють високий рівень солідарності та співчуття, намагаючись створити належні умови для інтеграції українських біженців у свої суспільства.

Загалом, ця криза підкреслює важливість міжнародної співпраці та підтримки для забезпечення гуманітарної допомоги та допомоги переселенцям з України. Потреба в солідарності та взаємодії між країнами продовжує зростати, і зусилля Європи щодо надання допомоги біженцям заслуговують на визнання.

2.2 Особливості трудової міграції в країнах Європи

Сьогодні міжнародна трудова міграція стала важливим економічним, соціальним та гуманітарним чинником розвитку як для країн походження, так і для країн, що приймають. На сучасному етапі існує безліч видів, напрямків, закономірностей та причин, які спонукають людей мігрувати з однієї країни в іншу. Основними з них є незадовільні економічні умови життя працездатного населення та недостатнє соціальне забезпечення з боку держави.

Кожна сторона, залучена до процесу обміну трудовими ресурсами, прагне отримати певні вигоди для себе. У цілому, міжнародна міграція сприяє поглибленню глобалізації багатьох країн. Це відбувається через перерозподіл робочої сили, ротацію кадрів, обмін виробничим досвідом, збільшення попиту на трудові ресурси та підвищення конкурентоспроможності національних економік. У результаті це призводить до розвитку всіх галузей виробництва та технологій [28].

Регулятивна та практична діяльність міжнародних організацій становить важливу частину розвитку глобальних процесів міграції населення.

Держави, що беруть участь у міграційних процесах, активно залучаються до діяльності та ратифікації різних конвенцій, рекомендацій і протоколів, визнаючи перевагу норм міжнародного права над національним законодавством. Це має важливе значення як для інтеграції держав у світову спільноту, так і для забезпечення захисту прав і свобод мігрантів за кордоном.

У 2022 році на ринку праці Європейського Союзу (ЄС) працювали 9,93 мільйона осіб, які не є резидентами ЄС. Дослідження показало, що рівень зайнятості серед населення працездатного віку у ЄС в цілому був вищий для резидентів ЄС (77,1%), порівняно з не резидентами ЄС (61,9%) у тому ж періоді [29].

Ці дані відкривають дискусії про рівень доступу до робочих місць та умови праці для мігрантів у ЄС, а також можливі шляхи покращення ситуації в цій сфері.

Проаналізуємо динаміку рівня зайнятості резидентів та не резидентів ЄС за останні роки (Рис 2.4).

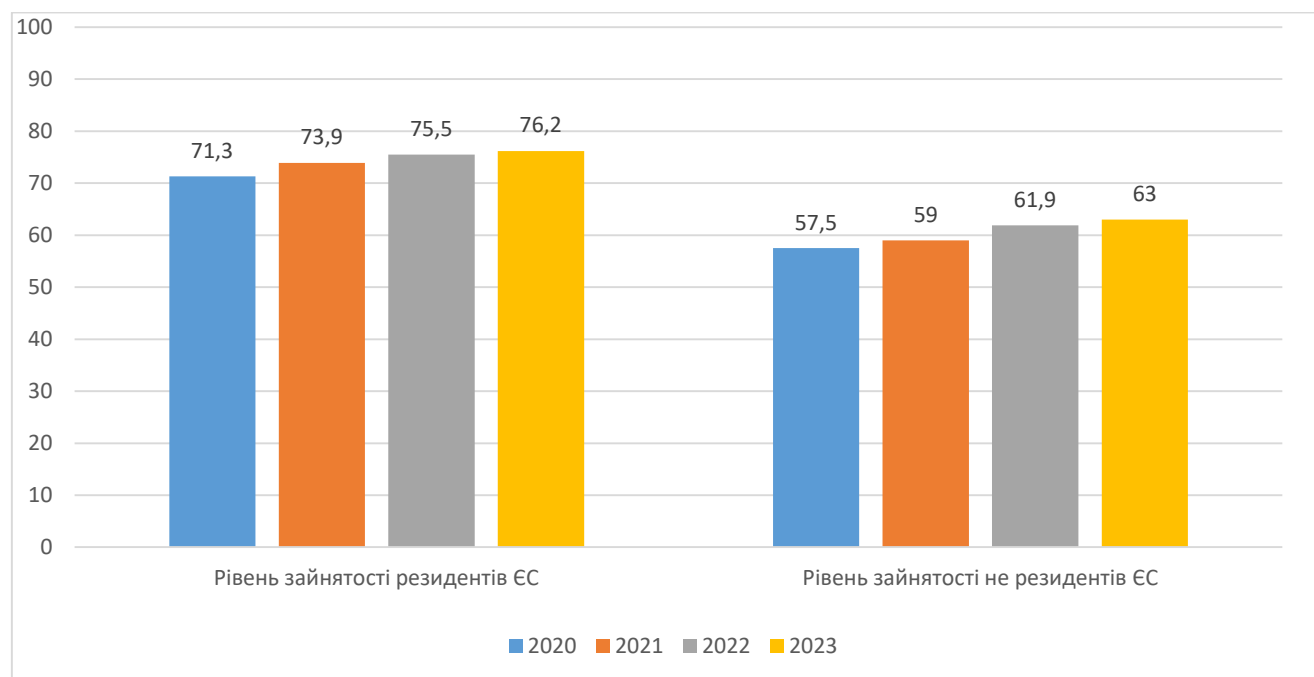

Рисунок 2.4 Рівень зайнятості резидентів ЄС та не резидентів ЄС за 2020-2023 роки

Джерело: побудовано за [30].

Дані статистики представляють рівень зайнятості резидентів Європейського Союзу (ЄС) та не резидентів ЄС за період з 2020 по 2023 роки. З аналізу даних, можна помітити стійкий позитивний тренд у зростанні рівня зайнятості як серед резидентів ЄС, так і серед не резидентів ЄС протягом цього періоду [30].

Протягом зазначеного періоду відсоток зайнятих резидентів ЄС зросла з 71,3% у 2020 році до 76,2% у 2023, тоді як серед не резидентів ЄС - з 57,5% до 63%. Це вказує на деякі сприятливі тенденції на ринку праці, які можуть бути викликані різними чинниками, такими як економічний розвиток або політика зайнятості.

Варто також звернути увагу на те, що рівень зайнятості серед резидентів ЄС завжди був вищим, ніж серед не громадян ЄС протягом усього розглянутого періоду. Це може бути відображенням різниці в доступі до робочих місць, освіти

або соціальних переваг між цими двома категоріями осіб. Однак, навіть зі зростанням рівня зайнятості, можуть існувати виклики, такі як висока безробітність серед певних груп населення, нерівність у заробітній платі та умовах праці, а також проблеми інтеграції мігрантів у суспільство. Тому розгляд цих даних може викликати додаткові питання та вимагати подальших досліджень для повного розуміння соціально-економічного контексту.

Проаналізуємо динаміку рівня безробіття в ЄС (Рис. 2.5)

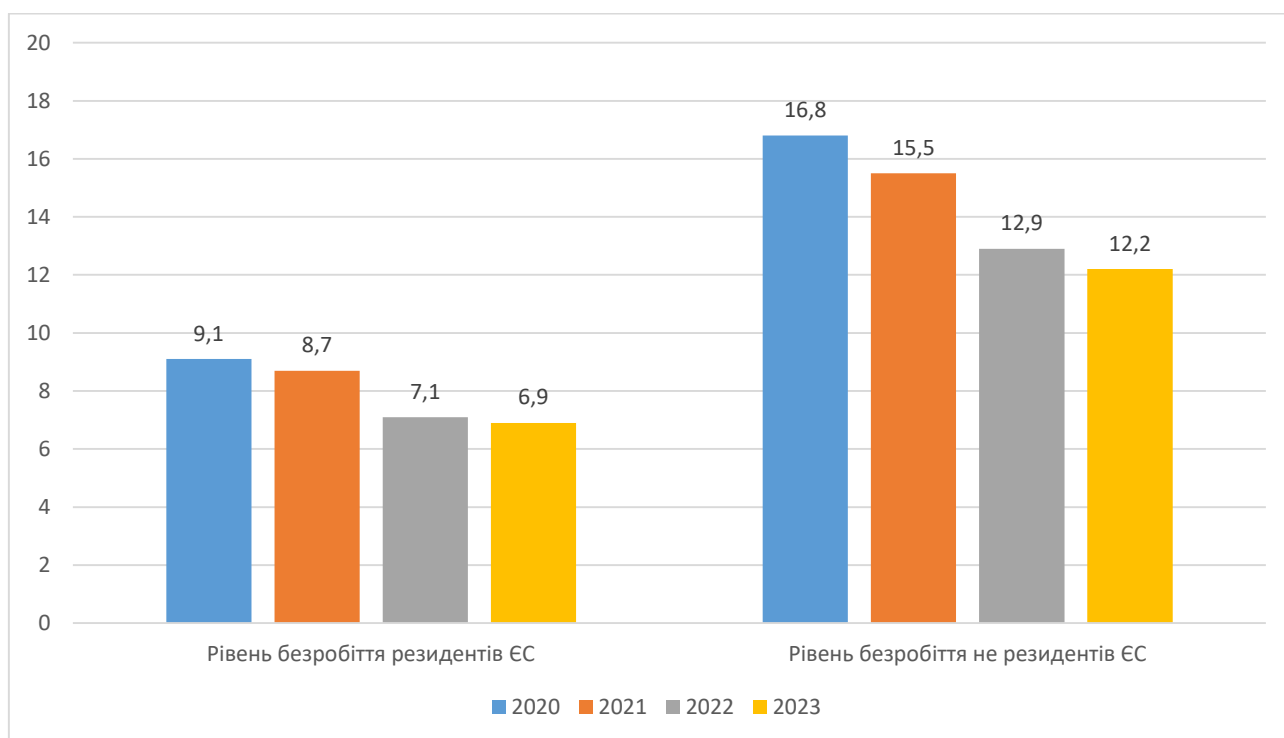

Рисунок 2.5 Рівень безробіття резидентів ЄС та не резидентів ЄС за 2020-2023 роки

Джерело: побудовано за [31].

Аналіз даних демонструє діючу тенденцію до зниження рівня безробіття як серед резидентів Європейського Союзу, так і серед не резидентів ЄС упродовж чотирьох років. Ця статистика є важливим показником стану економічної ситуації та соціального благополуччя в регіоні, адже вона відображає не лише загальну динаміку зайнятості, але й рівень соціальної інтеграції та економічного розвитку.

Наприклад, рівень безробіття серед резидентів ЄС скоротився з 9,1% у 2020 році до 6,9% у 2023 році, тоді як серед не резидентів ЄС відбулося зниження з 16,8% до 12,2% за цей період. Це свідчить про можливе поліпшення умов на ринку праці, збільшення кількості робочих місць або ефективної політики зайнятості.

Значний спад рівня безробіття може свідчити про ефективність економічних стратегій, спрямованих на стимулювання створення нових робочих місць та розвиток бізнесу, що сприяє підвищенню рівня зайнятості.

Важливо відзначити, що, незважаючи на загальний позитивний тренд, рівень безробіття серед не резидентів ЄС залишається вищим, ніж серед резидентів ЄС. Це вказує на необхідність подальших заходів у напрямі інтеграції та підтримки мігрантів на ринку праці, а також на вирішення можливих причин цієї нерівності.

Такий аналіз є важливим для розуміння динаміки економічного розвитку та соціального стану в Європейському Союзі, а також для розробки ефективних політик сприяння зайнятості та соціальної інтеграції для всіх громадян та мігрантів.

Європа стикається з демографічними змінами з швидким старінням населення та низьким рівнем народжуваності. Очікується, що пенсіонери становитимуть близько третини населення ЄС до 2050 року. Це матиме значні соціальні та економічні наслідки, включаючи збільшення попиту на охорону здоров'я та соціальні послуги, зниження продуктивності та підвищення державних витрат. Щоб допомогти вирішити ці проблеми, Європейський Союз заохочує легальну міграцію для вирішення проблеми нестачі робочої сили, заповнення прогалин у навичках та стимулювання економічного зростання.

Європейський ринок праці дозволяє безперешкодну мобільність працівників між країнами-членами, що охоплює більшу частину населення континенту. Однак темпи міграції між європейськими країнами залишаються значно нижчими, ніж між штатами в США, а просторові відмінності в рівнях безробіття чи доходів є більшими.

У 2019 році близько половини висококваліфікованих мігрантів займали низькокваліфіковані або середньокваліфіковані посади, що становило 48%, порівняно з лише 20% громадян ЄС. Серед найпоширеніших видів робіт були прибирання та домашня допомога, тоді як 62% компаній з комп'ютерного програмування та 43% будівельних компаній повідомляли про дефіцит робочої сили.

У резолюції 2021 року депутати Європарламенту закликали до встановлення європейських правил, що сприяють швидшому, справедливішому та систематизованому визнанню кваліфікацій працівників-мігрантів у всьому ЄС.

У листопаді 2023 року Комісія опублікувала рекомендацію, в якій зазначалося, що країни повинні активно працювати над зниженням перешкод для визнання навичок та кваліфікацій, що ускладнюють легальну міграцію до цих країн.

Європейський Союз заохочує легальну міграцію для вирішення проблеми нестачі робочої сили, заповнення прогалин у навичках та стимулювання економічного зростання.

До них відносяться:

– Блакитна карта ЄС - це дозвіл на роботу та проживання, який дозволяє громадянам країн, що не є членами ЄС, працювати та проживати в країнах-членах ЄС, якщо вони мають диплом або еквівалентну кваліфікацію та отримують пропозицію, яка відповідає критеріям мінімальної заробітної плати.

Переглянутий регламент набуде чинності наприкінці 2023 року, мінімальний термін дії пропозиції становитиме шість місяців, а поріг заробітної плати буде знижено до щонайменше 100% середньорічної бруто-зарплати в країні працевлаштування.

Термін дії Блакитної карти - максимум чотири роки з можливістю продовження. Власників карти можуть супроводжувати члени сім'ї, які

проживають разом з ними в ЄС. Вона визнається в усіх країнах-членах ЄС, окрім Данії та Ірландії.

- Єдиний дозвіл: для тих, хто не може отримати Блакитну карту ЄС, існує єдиний дозвіл, який дозволяє працювати і проживати до двох років у державі-члені ЄС, де вони працювати та проживати.

У січні 2024 року Європейський парламент і Європейська Рада погодилися спростити процедуру видачі дозволів, удосконаливши Директиву 2011 року. Поправки скоротили термін розгляду заяви з чотирьох місяців до 90 днів, що зробило ЄС більш привабливим для майбутніх мігрантів. Угода була ратифікована Європейським парламентом у березні 2024 року. Важливим аспектом оновлених правил є те, що дозволи більше не будуть прив'язані до конкретного роботодавця, що полегшить зміну роботи та зменшить вразливість працівників до експлуатації.

Працівники, які мають один дозвіл на роботу терміном менше двох років, можуть зберегти свій дозвіл після того, як вони були безробітними протягом трьох місяців. Працівники, які мають дозвіл на роботу понад два роки, можуть зберегти його після того, як вони були безробітними до шести місяців. Національним органам влади і надалі буде дозволено встановлювати мінімальний період, протягом якого власники одноразових дозволів мають право змінити роботодавця.

Парламент ЄС схвалив остаточну версію оновленого регламенту в березні 2024 року, а Рада ЄС - у квітні 2024 року. Країни ЄС мають два роки на імплементацію цієї законодавчої зміни. Однак законодавство не поширюється на Данію та Ірландію [33].

Що стосується категорій працівників, які можуть отримати єдиний дозвіл, то він поширюється майже на всіх негромадян та членів їхніх сімей, хоча біженці, моряки та самозайняті особи не можуть подавати заявки.

Статус довгострокового резидента ЄС: надає можливість негромадянам Європейського Союзу, які легально проживають у ЄС протягом п'яти послідовних років, залишатися та працювати в країнах ЄС протягом

необмеженого періоду. Впроваджений у 2003 році, цей статус має на меті полегшити інтеграцію негромадян у країни ЄС. Отримавши цей статус, особа може переїжджати та працювати в будь-якому місці Європейського Союзу.

Для отримання статусу довгострокового резидента ЄС негромадяни ЄС повинні довести свою фінансову самостійність та здатність підтримувати себе та свою родину. Після подання заявки, національні владні органи мають шість місяців на розгляд та прийняття рішення. Заявка може бути відхилена з міркувань безпеки або державної політики, але не з економічних міркувань.

Якщо заявка буде схвалена, негромадянину ЄС буде надано п'ятирічний дозвіл на проживання, який автоматично поновлюється. Особи зі статусом довгострокового резидента мають право на рівний доступ до занять, освіти та соціального забезпечення нарівні з громадянами країни [32].

Попри позитивні тенденції, рівень безробіття серед не резидентів ЄС залишається вищим, що вказує на необхідність подальших заходів для їхньої інтеграції. Європа заохочує легальну міграцію для вирішення проблеми нестачі робочої сили, заповнення прогалін у навичках та стимулювання економічного зростання. Важливо вдосконалити політики визнання кваліфікацій мігрантів та спростити процедури видачі дозволів на роботу, щоб зробити ЄС привабливішим для майбутніх працівників.

2.3 Проблеми Європейської міграційної політики та шляхи їх вирішення

Міграційні потоки в країнах ЄС є динамічними і змінюються залежно від політичних, економічних та соціальних обставин у світі. Країни ЄС постійно адаптуються до цих змін, розробляючи політики та програми, які сприяють інтеграції мігрантів та забезпечують ефективне управління міграційними потоками.

Європейський Союз активно переглядає свою міграційну політику, що відображається в розробці та обговоренні Нового Пакту про міграцію та притулок. Цей Пакт, вперше представлений Європейською комісією у 2020 році, спрямований на оновлення підходу до міграційних викликів. Розробка та

переговори щодо Пакту залежать від глобальних, регіональних та внутрішніх факторів, які впливають на міграційні процеси в ЄС.

У глобальному контексті поточний період відзначається невизначеністю у міжнародному ліберальному порядку. Нові учасники входять на міжнародну арену, що створює нові виклики і вимагає перегляду існуючих правил. Багатостороння співпраця стає складнішою через численні труднощі, тоді як держави-конкуренти намагаються збільшити свої сфери впливу. Ці зміни ставлять під питання стабільність і послідовність міжнародного ліберального порядку, впливаючи на формування міграційної політики ЄС.

На рівні ЄС міграція стала більш актуальною політичною темою та стратегічним пріоритетом з 2015 року. Деякі політичні сили успішно використовують почуття тривоги, поглиблюючи політичні розколи в державах-членах ЄС. З географічних та геополітичних причин країни Північної Африки відіграють визначальну роль у міграційній політиці ЄС, а співпраця з третіми країнами є важливою опорою Пакту ЄС про міграцію та притулок. У цьому контексті міграційна дипломатія стала визначальною рисою зовнішньої політики ЄС [34].

Отже, основними напрямками міграційної політики європейських країн є:

- встановлення обмежень на міграційні потоки на загальноєвропейському рівні, для чого необхідно ухвалити відповідні нормативно-правові документи;
- посилення контролю за перетином кордонів європейськими країнами, особливо на півдні Європи, а також у гірських і лісових районах;
- формування єдиної прикордонної служби, що дозволяє зайняти спеціальні пункти контролю на автошляхах, в аеропортах, на морських та залізничних вокзалах;
- заохочення біженців до повернення на батьківщину та включення у відповідні програми пріоритету добровільного виїзду біженців.

Контроль за міжнародною міграцією здійснюється на державному рівні шляхом використання внутрішнього законодавства як у країнах-приймачах, так

і в країнах, що відправляють робочу силу. Зазвичай, воно здійснюється шляхом прийняття програм, які фінансуються з бюджету і спрямовані на обмеження припливу іноземної робочої сили. Однак уряди країн-імпортерів не мають повноважень контролювати імміграцію. мають повноважень контролювати імміграцію. Це впливає з обмежень, які на них чинять внутрішні і міжнародні обставини, які часто перебувають поза їхнім контролем. Поєднання всіх цих факторів - попит на робочу силу, повільне усунення першопричин, міжнародне право і мережа організацій мігрантів - обмежує здатність національних урядів повністю контролювати неорганізовану міграцію у своїх країнах.

В даний час в межах міграційної політики європейських держав, виникають такі виклики:

1. Безпрецедентне зростання масштабів трудової імміграції, зокрема нелегальної. Така ситуація виникла через те, що тривалий час керівництво європейських держав закривало очі на приплив нелегальної робочої сили, що призвело до того що в останні десятиліття нелегальна імміграція стала невід'ємною складовою розвитку багатьох країн, незважаючи на ухвалення законів, що забороняють нелегальне перебування та працевлаштування іноземців. Загалом, нелегальна міграція серйозно зачіпає сферу як національної, так і особистої безпеки мешканців країн Європейського Союзу.

2. Перетворення постачальницьких країн мігрантів у Європі на країни, що приймають мігрантів з інших європейських держав, на безпосередні центри імміграції сьогодні, що пов'язано зі зміною міграційних потоків та розширенням кола країн-постачальників робочої сили на європейській арені. Ці країни, такі як Італія, Іспанія, Португалія та Греція, які раніше відправляли значну кількість мігрантів до інших країн Європи, зараз стали новими місцями, куди мігранти прибувають для пошуку кращого життя та можливостей.

3. Поява ізольованих іммігрантських етнічних спільнот і формування мультикультурного суспільства, що є потенційним підґрунтям для існування прихованих конфліктів, які з часом можуть вилитися в міжкультурне протистояння; зростання організованої злочинності, причому важливу роль тут

відіграють ті спільноти, які оселилися в європейських країнах внаслідок міграційних процесів. Отже, в короткостроковій перспективі в країнах Європейського Союзу з'явилася добре організована злочинна мережа, яка характеризується такими ознаками, як добре відпрацьований механізм отримання інформації та проникнення в служби прикордонного контролю декількох країн, використання сучасних засобів транспорту та розвиток промисловості з виготовлення підроблених документів.

4. ЄС стикається з парадоксом, де він з одного боку зіштовхується з масовими потоками мігрантів, а з іншого боку намагається дотримуватися міжнародного права, що визначає захист прав мігрантів та боротьбу з бідністю. Згідно з європейським законодавством, ключовим питанням є посилення захисту прав людини, що ускладнює дії урядів щодо висилки мігрантів або позбавлення їх права на проживання зі своїми сім'ями. Як відомо, у сфері захисту прав людини західноєвропейські країни дуже відрізняються, що робить їх привабливими для іммігрантів. Однак саме це породжує головну проблему, яка існує сьогодні в Європі - безпрецедентний наплив мігрантів зі Сходу, які в пошуках кращого життя заповнили території багатьох європейських країн [35].

Щоб забезпечити спільну відповідь на виклики міграції, Європейська комісія розробила Пакт про міграцію та притулок, який є основою для довгострокового управління міграційними процесами в ЄС. Цей Пакт, затверджений Європейським парламентом у квітні 2024 року, покликаний допомогти державам-членам, що зазнають значного міграційного навантаження і відповідають за захист наших зовнішніх кордонів. Він також гарантує впевненість і чіткість для тих, хто прибуває до ЄС. Крім того, Пакт забезпечує європейцям впевненість у тому, що міграція управляється ефективно та гуманно, повністю у відповідності з нашими цінностями та міжнародним правом [36].

Європейська комісія впровадила директиви, правила та рекомендації для створення справедливих, ефективних та стійких систем міграції та надання притулку. Метою є гармонізація цих систем по всьому ЄС та підтримка всіх країн-членів у розробці та впровадженні ефективних процедур управління

міграцією та надання притулку. Водночас Комісія забезпечує оперативні рішення на місцях, зосереджуючи увагу на країнах, які найбільше постраждали від міграційного тиску.

У цих країнах Комісія підтримує національні органи спеціалізованими командами та співпрацює з агентствами ЄС, міжнародними організаціями та іншими пов'язаними установами з метою:

- управління прибуттям мігрантів.
- створення відповідних місць для прийому мігрантів.
- проведення переміщень та інших механізмів передачі на рівні ЄС.
- забезпечення швидких та ефективних процедур надання притулку та повернення.
- поліпшення управління кордонами.
- захисту неповнолітніх без супроводу та інших уразливих груп.
- сприяння інтеграційній політиці для людей, які не є громадянами ЄС, але перебувають у ЄС на законних підставах.
- розробці законних шляхів для міграції через мобільність робочої сили.
- створення партнерських відносин для боротьби з торгівлею людьми [37].

Ці аспекти разом впливають на формування політики та законодавства ЄС щодо міграції, яка має за мету забезпечення безпеки, справедливості та гуманного ставлення. Практичні рішення Ради ЄС щодо трудової міграції базуються на принципі, що обсяги імміграції повинні відповідати реальним потребам національної економіки у робочій силі, а не лише кількості працівників, які шукають роботу на ринку праці.

Для вирішення проблеми міграції в Європейському Союзі та його країнах-членах доцільно запропонувати кілька ключових напрямків (Табл. 2.2).

Таблиця 2.2. – Напрямки модернізації міграційної політики в країнах ЄС

Напрямок модернізації	Сутнісна характеристика
-----------------------	-------------------------

Забезпечення безпеки зовнішніх кордонів	Важливим аспектом є надійний скринінг осіб, що перетинають кордон, що включає ретельну перевірку документів та особистих даних для запобігання нелегальній міграції та забезпечення безпеки. База даних притулку та міграції Eurodac відіграє ключову роль у відстеженні міграційних потоків та обміні інформацією між країнами-членами, що сприяє ефективному управлінню процесом надання притулку
Збільшення підтримки сусідніх країн ЄС	Потрібно значно посилити економічну та соціальну підтримку країн, що межують з ЄС, щоб зменшити потребу їхніх громадян у міграції з економічних причин. Це може включати інвестиції в розвиток місцевих економік, створення нових робочих місць, покращення інфраструктури та підвищення загального рівня життя, що сприятиме зменшенню еміграції
Забезпечення рівних прав для громадян країн-членів ЄС	Це передбачає гарантування захисту прав мігрантів на однакових умовах з місцевими жителями
Підтримка в'їзду та працевлаштування працівників та фахівців	Європейська економіка потребує кваліфікованих працівників, і політика повинна сприяти їхньому легальному в'їзду та зайнятості
Зміцнення прикордонної процедури	Покращенні прикордонних процедур для заявників притулку, які, ймовірно, не потребують захисту, надають неправдиву інформацію владі або становлять загрозу для безпеки

Джерело: складено автором

Для вирішення міграційних проблем важливо посилити безпеку зовнішніх кордонів, збільшити економічну підтримку сусідніх країн для зменшення потреби у міграції. Одночасно важливо забезпечити рівні права для громадян країн ЄС та мігрантів, сприяти легальному в'їзду і працевлаштуванню кваліфікованих працівників, а також удосконалити прикордонні процедури для обробки заявок на притулок та забезпечення безпеки.

Таким чином, було проаналізовано причини та напрями міграційних потоків, що дозволило визначити ключові тенденції та чинники міграції в ЄС. Досліджено особливості трудової міграції, виявлено економічні та соціальні впливи на міграційні процеси. Також розглянуто проблеми міграційної політики ЄС та запропоновано шляхи їх вирішення для покращення управління міграцією, забезпечення безпеки та захисту прав мігрантів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Розуміння масштабних змін, нових тенденцій і демографічних зрушень, пов'язаних з глобальними соціальними та економічними трансформаціями, такими як міграція, допомагає осмислити мінливий світ, в якому ми живемо, і спланувати майбутнє. Зокрема, вивчення міграційних процесів дає змогу виявити ключові фактори, що впливають на переміщення населення, такі як економічні можливості, політична стабільність, рівень життя та соціальна інтеграція. Це дозволяє урядам та міжнародним організаціям розробляти ефективні політики та стратегії для управління міграцією, сприяння економічному зростанню та забезпечення соціальної гармонії. Крім того, аналіз цих процесів може сприяти розумінню впливу міграції на ринок праці, культурну динаміку та демографічні тенденції, що є важливими для сталого розвитку суспільства.

Дослідження сучасних міграційних процесів, дає можливість зробити наступні висновки та пропозиції.

Після дослідження сутності, класифікації та причин міжнародної міграції населення, можна зробити висновок про тісну взаємозалежність між різними видами цього явища. Варто зазначити, що епізодична, маятникова і сезонна міграція населення не лише існують окремо, але часом слугують попередниками безповоротної міграції. Ці форми міграції створюють умови для рефлексії та вибору постійного місця проживання, що може бути визначено як кінцева мета міграційного процесу. Зокрема, епізодичні подорожі, регулярні переїзди для роботи чи навчання, а також сезонні міграційні потоки можуть привертати увагу мігрантів до певних регіонів або країн. Під впливом таких досвідів та можливостей, що надаються, люди можуть приймати рішення про остаточну адаптацію та осілість у новому місці.

Розмір і напрямок первинних та вторинних міграційних потоків у 2024 році будуть багато в чому залежати від того, як швидко постраждалі країни відбудуються і як міжнародна спільнота надасть їм підтримку. Якщо постраждалі країни швидко оговтаються, це може призвести до зменшення міграційних потоків до Європи.

Розглядаючи питання економічних наслідків міжнародної міграції для країн еміграції та імміграції, можемо сказати, що міграція, як складний соціально-економічний процес, має важливі наслідки для обох типів країн. Для країн-імпортерів міграція часто виявляється ключовим фактором у розв'язанні проблем дефіциту робочої сили, особливо в галузях, які вимагають як низької, так і високої кваліфікації. Іммігранти допомагають поповнити вакансії на ринку праці, а їхня готовність працювати за меншу оплату може підвищити конкурентоспроможність країни в глобальному ринковому середовищі.

Зокрема, для країн-експортерів міграція може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Наприклад, грошові перекази, які емігранти надсилають додому, часто є значним джерелом доходу для багатьох сімей і можуть стимулювати економічний розвиток. Однак відтік кваліфікованих працівників, також відомий як «відтік мізків», може негативно позначитися на економічному та соціальному розвитку країн-емігрантів. Втім, повернення мігрантів з новими навичками та знаннями також може стати позитивним фактором для розвитку цих країн.

Для досягнення гармонійного розвитку в умовах глобалізації необхідна координація між країнами походження та прийому мігрантів. Ефективне управління міграційними процесами передбачає розробку політик, спрямованих на максимізацію позитивних аспектів міграції та мінімізацію її негативних наслідків.

Цей підхід має враховувати потреби як країн-імпортерів, так і країн-експортерів робочої сили, забезпечуючи баланс між інтересами обох сторін. Важливими компонентами такого управління є заходи для підтримки соціальної інтеграції мігрантів, захисту їхніх прав, а також стимулювання економічного та соціального розвитку обох груп країн.

Тільки через спільні зусилля країн та міжнародних організацій можливе створення сприятливих умов для всіх учасників міграційних процесів. Цей підхід сприятиме гармонійному розвитку світової спільноти, забезпечуючи взаємовигідність та стабільність в умовах глобального перетворення.

Міжнародна міграція, що стає все більш актуальною в умовах глобалізації, потребує систематичного та комплексного регулювання для забезпечення ефективного управління, захисту прав мігрантів та використання потенціалу міграції для розвитку.

Міжнародні організації, такі як Європейський Союз, Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація праці та Міжнародна організація з міграції, активно сприяють формуванню стандартів та політик міграції. Наприклад, ЄС стимулює легальну міграцію для компенсації нестачі робочої сили через ініціативи, такі як Блакитна карта та Єдиний дозвіл, що спрощують працевлаштування висококваліфікованих працівників з-за меж ЄС. Блакитна карта дозволяє працівникам отримати дозвіл на проживання та роботу, надаючи їм та їхнім сім'ям права, подібні до громадян ЄС, що допомагає зменшити бар'єри на шляху професійної міграції.

Організація Об'єднаних Націй та Міжнародна організація праці розробляють конвенції та рекомендації для захисту прав мігрантів та забезпечення гідної праці. Зокрема, ООН прийняла Глобальний договір про безпечну, впорядковану та легальну міграцію, який включає принципи та зобов'язання щодо захисту мігрантів, сприяння їхній інтеграції та забезпечення справедливих умов праці. МОП, у свою чергу, створює стандарти та рекомендації для покращення умов праці мігрантів, боротьби з експлуатацією та забезпечення соціального захисту. Міжнародна організація з міграції працює над координацією зусиль між країнами для забезпечення безпечної та впорядкованої міграції. Вона займається наданням технічної допомоги, збором та аналізом даних про міграційні потоки, а також підтримкою програм з інтеграції мігрантів у приймаючі суспільства. МОМ також відіграє важливу роль у наданні гуманітарної допомоги мігрантам, які опинилися в складних ситуаціях через конфлікти чи стихійні лиха.

Таким чином, діяльність міжнародних організацій у сфері міграції сприяє створенню більш справедливих і безпечних умов для мігрантів, підтримці

економічного розвитку країн та зміцненню міжнародного співробітництва у вирішенні міграційних питань.

Практика демонструє, що врегулювання міграційної кризи в країнах ЄС має відбуватися комплексно, міграційна політика європейських держав повинна враховувати всі важливі суспільно-політичні, культурні та етнічні цінності, через те, що неврегульованість даного питання призводить до загострення етнічних та соціальних проблем.

Розуміння того, що інтеграція мігрантів є поступовим процесом, є ключовим. Приймаюча країна має забезпечити мігрантам підтримку у вивченні мови, ознайомленні з культурою, доступ до працевлаштування та використання державних послуг, одночасно захищаючи їх від дискримінації. Мігранти, у свою чергу, мають бути готові до адаптації, поважаючи культурні норми приймаючого суспільства. Імміграція вносить соціокультурні трансформації, викликаючи етнічні та релігійні конфлікти, що спонукає до пошуку оптимальних шляхів національної інтеграції. Важливим є дослідження впливу мігрантів на національну ідентичність країн ЄС, особливо в контексті зростаючої міграції та її змінюваного характеру. Процес інтеграції культур іммігрантів з Близького Сходу в європейський культурний простір залишається невизначеним.

В аналітичній частині ми провели оцінку причин та наслідків міжнародних міграційних процесів в країнах Європейського Союзу, розглянувши три основні аспекти: причини та напрямки міграційних потоків, особливості трудової міграції та проблеми європейської міграційної політики.

Досліджуючи міграційні потоки в країнах Європейського Союзу ми аналізували зміни за останні чотири роки. З 2020 по 2022 рік спостерігалось збільшення кількості іммігрантів та зменшення еміграції. Зріст імміграції на 70% та зменшення еміграції на 2,4% у 2022 році свідчать про складні та різноманітні тенденції у міграційних процесах. Аналіз даних також вказує на можливі причини цих змін. Збільшення кількості іммігрантів може бути пов'язане з економічними можливостями, політичною нестабільністю та переслідуванням у

країнах походження. Зменшення ж еміграції може відображати покращення економічної ситуації та соціальних умов у країнах-членах ЄС.

Проблема нелегальної міграції залишається актуальною, але даний аналіз свідчить про те, що лише невелика частина мігрантів прибуває нелегально. Це вказує на необхідність розробки політик, спрямованих на легалізацію та інтеграцію мігрантів у суспільство.

У контексті протидії нелегальній міграції Європейський Союз повинен вжити низку заходів, зокрема, забезпечити фінансування пошуково-рятувальних операцій, активізувати боротьбу з перевізниками мігрантів, розширити мережу закладів для прийому біженців, спростити процедури легальної міграції та переглянути квоти щодо розселення біженців. Крім того, важливо докладати зусиль для запобігання втягуванню громадян у процеси нелегальної міграції, у тому числі шляхом співробітництва з ЄС з метою недопущення незаконного використання території України як транзитного коридору. Правоохоронні органи України мають приділяти особливу увагу виявленню та ретельній перевірці компаній, які потенційно можуть бути залучені до організації нелегальної міграції. Ефективне вирішення міграційної кризи в Європі потребує комплексного підходу, який враховуватиме розмаїття суспільно-політичних, національних, культурних, релігійних та етнічних аспектів, щоб мінімізувати ризики виникнення міжнародних конфліктів.

Аналіз розподілу першочергових заявників на отримання притулку в ЄС за континентом походження підкреслює їх різноманітність. Це вимагає відповідних та гнучких політик міграції для ефективного управління та інтеграції мігрантів з різних континентів.

У 2023 році статистика першочергових заявників на отримання притулку у країнах Європейського Союзу відображає різноманітний розподіл мігрантів з різних частин світу, що надає важливий контекст для розуміння масштабів та причин сучасних міграційних процесів. Азія та Африка займають найбільші частки у загальній кількості заявників, що може бути пов'язано з політичними конфліктами, переслідуванням та економічними проблемами в цих регіонах. На

тлі триваючої кризи, Близький Схід відзначається високим показником заявників, що підкреслює складну ситуацію та вплив конфліктів на міграційні потоки. Латинська Америка також відображає значні міграційні потоки, можливо, внаслідок політичної нестабільності та економічних труднощів у деяких країнах. Європа, незважаючи на своє становище як місце призначення, також зазнає міграційного впливу, що може відображати меншу стабільність та економічні можливості порівняно з країнами-членами ЄС. Ця статистика свідчить про широкий спектр міграційних потоків до країн ЄС та необхідність комплексних політик для підтримки та інтеграції мігрантів з різних частин світу.

У 2022 році Європейський Союз зазнав значних міграційних потоків, що включали прибуття іммігрантів з країн поза ЄС та переміщення між державами-членами. Це відображає складність та масштаби сучасних міграційних процесів, а також динаміку внутрішнього міграційного руху в межах ЄС. Ці дані підкреслюють необхідність пошуку ефективних стратегій та політик, спрямованих на вирішення викликів, що стоять перед країнами-членами ЄС у сфері міграції.

Збройний конфлікт на території України викликав значну інтенсифікацію міграційних процесів і спровокував нову хвилю вимушеного переселення до країн-членів Європейського Союзу. Реагуючи на російське вторгнення, ЄС виявив солідарність і надав всебічну підтримку постраждалим, включаючи гуманітарну допомогу, захист цивільного населення та надання притулку для тих, хто шукає порятунку від конфлікту та прагне потрапити до країн ЄС. У перші дні конфлікту на кордонах з ЄС, зокрема з Польщею, виникли багатокілометрові черги, а кількість перетинань кордону щодня сягала 150 тисяч. Однак, станом на березень 2022 року, кількість людей на кордонах Європейського Союзу значно зменшилася. ЄС швидко реагував на цю ситуацію, задіявши Директиву про тимчасовий захист і започаткувавши координацію з країнами ЄС для збору інформації про ситуацію та запобігання торгівлі людьми.

Польща стала основним приймачем українських біженців, прийнявши близько 3,5 мільйонів людей, але інші країни, такі як Німеччина, Чехія, Велика

Британія та Іспанія, також надали значний притулок. Таке велике переміщення населення створило нові виклики для приймаючих країн у забезпеченні достатньої підтримки у сферах освіти, працевлаштування та охорони здоров'я, але ці країни демонструють високий рівень солідарності та співчуття.

У результаті, криза в Україні підкреслила важливість міжнародної співпраці та підтримки для забезпечення гуманітарної допомоги та підтримки переселенцям з України. Зусилля Європи щодо надання допомоги біженцям заслуговують на визнання, а потреба в солідарності та взаємодії між країнами лише зростає.

Зважаючи на дослідження рівня зайнятості та безробіття серед резидентів та не-резидентів Європейського Союзу протягом періоду з 2020 по 2023 роки відображає складну динаміку на ринку праці. За цей чотирирічний період відбулося помітне зростання рівня зайнятості як серед резидентів, так і серед не-резидентів ЄС. Це позитивне явище може бути наслідком різних факторів, таких як економічне відновлення після кризи, ефективна політика зайнятості та збільшення кількості робочих місць.

Значний ріст рівня зайнятості серед резидентів ЄС з 71,3% у 2020 році до 76,2% у 2023 році, а також серед не-резидентів ЄС з 57,5% до 63%, свідчить про позитивну динаміку на ринку праці. Проте, слід відзначити, що рівень зайнятості серед резидентів завжди був вищим, ніж серед не-резидентів протягом розглянутого періоду. Це може вказувати на різницю в доступі до робочих місць та соціальних переваг між цими двома групами осіб.

Незважаючи на позитивні тенденції, існують певні виклики, зокрема висока безробітність серед деяких груп населення та проблеми інтеграції мігрантів у суспільство. Це вимагає уваги та подальших досліджень для забезпечення сталого та включного економічного розвитку в регіоні. Розгляд цих даних є важливим для розуміння соціально-економічних викликів та розробки ефективних стратегій політики зайнятості.

Дослідження показало, що рівень зайнятості у ЄС в цілому був вищим для громадян ЄС порівняно з негромадянами ЄС, що відкриває дискусії про доступ

до робочих місць та умови праці для мігрантів. Протягом розглянутого періоду спостерігався позитивний тренд у зростанні рівня зайнятості як серед резидентів, так і серед не-резидентів ЄС, що може бути зумовлено економічним зростанням та політиками зайнятості. Варто відзначити, що, незважаючи на загальний позитивний тренд, рівень безробіття серед не-резидентів ЄС залишається вищим, ніж серед резидентів, що вказує на необхідність подальших заходів у напрямі інтеграції та підтримки мігрантів на ринку праці.

Щоб підтримувати цей позитивний тренд і зменшувати рівень нерівностей у доступі до робочих місць та умов праці для мігрантів, потрібно приділяти увагу розвитку політики зайнятості, реалізації ефективних програм соціальної інтеграції, а також моніторингу та аналізу соціально-економічного стану країн. Тільки таким чином можна забезпечити стабільність та соціальну справедливість у Європейському Союзі, а також сприяти ефективній інтеграції мігрантів у суспільство.

Проблеми, що виникають у зв'язку з міграційною політикою Європейського Союзу, вимагають комплексного підходу для їх вирішення. Однією з головних причин є безпрецедентне зростання масштабів трудової імміграції, включаючи нелегальну міграцію.

Важливим кроком в розв'язанні проблем є ухвалення об'єднаних рішень на рівні Європейського Союзу. Пакт про міграцію та притулок, розроблений Європейською комісією, є кроком у цьому напрямку, оскільки він надає спільну основу для довгострокового управління міграційними процесами. Необхідно переконатися, щоб міграційна політика була гуманною, з урахуванням прав людини та міжнародних норм. Пакт про міграцію та притулок має забезпечити ефективне та управління міграцією. Національні уряди повинні зосередитися на підвищенні рівня співпраці як всередині Європейського Союзу, так і з країнами походження мігрантів. Це включає спільні зусилля у підтримці біженців та управлінні міграційними потоками.

Важливо розвивати програми інтеграції для мігрантів, щоб уникнути утворення ізольованих етнічних спільнот та попередити можливі конфлікти у мультикультурному суспільстві.

Посилення контролю за кордонами та спільна діяльність для боротьби з нелегальною міграцією має бути пріоритетом для європейських країн. Це включає створення єдиної прикордонної служби та вдосконалення технологій контролю.

Загалом, є необхідність у спільних зусиллях всіх зацікавлених сторін для вирішення проблем міграційної політики Європи. Це вимагає впровадження комплексного підходу, який забезпечить ефективне та гуманне управління міграційними процесами та сприятиме створенню безпечного та стабільного середовища для всіх громадян Європейського Союзу.

За результатами дослідження можна виділити такі шляхи подальшого розвитку:

- Зміцнення єдиного прикордонного управління: співпраця та координація між прикордонними службами країн Європейського Союзу в одну систему допоможе покращити контроль за кордонами, запобігти нелегальній міграції та забезпечити безпеку у регіоні.
- Розвиток програм інтеграції для мігрантів: створення та підтримка програм інтеграції допоможе забезпечити успішну адаптацію мігрантів у новому суспільстві, сприяти їх соціальній інтеграції та запобігти утворенню ізольованих етнічних груп.
- Підтримка країн-постачальників робочої сили: розвиток програм та ініціатив співпраці з країнами, з яких найчастіше прибуває робоча сила, допоможе регулювати міграційні потоки та забезпечити взаємну вигоду для всіх сторін.
- Поширення інформаційних кампаній: проведення інформаційних кампаній серед населення про переваги та виклики, пов'язані з міграцією, сприятиме підвищенню розуміння та толерантності у суспільстві.

- Співпраця з країнами походження та транзиту: зміцнення співпраці з країнами, через які пролягають міграційні маршрути, допоможе у боротьбі з нелегальною міграцією та захисті прав мігрантів.

Отже, для вирішення проблеми міграції в Європейському Союзі та його країнах-членах необхідно зосередитися на кількох ключових напрямках. Перш за все, важливо забезпечити безпеку зовнішніх кордонів через надійний скринінг осіб та ефективне використання бази даних Eurodac для відстеження міграційних потоків. По-друге, слід збільшити підтримку сусідніх країн ЄС шляхом інвестицій у розвиток місцевих економік, створення робочих місць та покращення інфраструктури. Третім важливим аспектом є гарантування рівних прав для громадян країн-членів ЄС та мігрантів. Четвертим кроком є сприяння легальному в'їзду та працевлаштуванню працівників і фахівців для розвитку європейської економіки. Нарешті, зміцнення прикордонних процедур допоможе покращити процес реєстрації заявників на отримання притулку та забезпечити безпеку.

Ці пріоритетні шляхи розвитку можуть стати основою для створення більш ефективної та гуманної міграційної політики в Європейському Союзі, сприяючи стабільності та процвітанню у регіоні.

Заходи, які спрямовані на спільність дій та взаємодію між країнами, покликані забезпечити стабільність, безпеку та соціальну справедливість у регіоні. Ці пріоритетні шляхи розвитку можуть сприяти формуванню більш ефективної та гуманної міграційної політики в Європейському Союзі, що відповідає загальним цілям стабільності та процвітання у регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 1 Теоретичні основи міграційних процесів. (2024). URL: <https://studfile.net/preview/7316891/>
2. Borjas G. J. Native internal migration and the labor market impact of immigration. *Journal of Human resources*. № 41.2. 2006. P. 221–258.
3. Brenke K. Distribution of refugees very uneven among EU member states-even when accounting for economic strength and total population. *DIW Economic Bulletin*. № 5.39. 2015. P. 511–523.
4. Вербовий М. Засади й перспективи міграційної політики ЄС та України. *Українознавчий альманах*. № 7. 2012. С. 89–92.
5. Відякіна М. М. Міграційно-візова складова співробітництва України з ЄС в умовах економічної інтеграції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. № 119 (2). 2014. P. 84–92.
6. Малиновська О. А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України. Київ : НІСД. 2014. С. 48.
7. Стаканов Р. Д. Регулювання міжнародної трудової міграції на регіональному та глобальному рівнях. *Економіка та суспільство*. 2016. С. 77.
8. Пріб К. А., Гуткевич С. О. Чинники міжнародних міграційних процесів. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2016. № 2. С. 12–17.
9. Андрейко В. І. Розвиток міграційних процесів в Європі та Україна. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2019. Серія: Історія 2 (41). С. 134–142. URL: <http://visnyk-ist.uzhnu.edu.ua/article/view/185419>.
10. Зень О. М., Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: монографія. Рівне. 2009. С. 476. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/15964>.
11. McAuliffe M., Triandafyllidou A. *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration (IOM), Geneva. 2021. URL: <file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8F/Downloads/WMR-2022.pdf>.

12. Події Україна. UA.NEWS. URL: <https://ua.news/ua/v-uryadi-pidrahuvali-kilkist-zrujnovanih-okupantami-budinkiv-vukrayini>.
13. Кількість біженців з України. Аналітичний портал: слово і діло. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/06/16/novyna/svit/oon-pidrahuvaly-skilky-bizhencziv-uzhe-povernulosya-ukrayinu>.
14. Причини міжнародної міграції робочої сили та її види. Реферат. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19307/>
15. Ersanilli E. MIGRATION IN A GLOBALISED WORLD: NEW RESEARCHISSUESANDPROSPECTS edited by Cédric Audebert and Mohamed Kamel Dorai. Amsterdam University Press, Amsterdam, 2024. URL: <https://doi.org/10.1002/psp.1697>
16. European Parliament. «Exploring migration causes: Why people migrate.» 24 June 2020.URL: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20200624STO81906/exploring-migration-causes-why-people-migrate>
17. 13. International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families. New York, 18 December 1990. URL: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?chapter=4&clang=en&mtdsg_no=IV-13&src=TREATY
18. International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/about-ilo>
19. International Organization for Migration. URL: <https://www.iom.int/international-migration-law>
20. Kul Ya. Opportunities And Challenges Of International Migration For Sending And Receiving Countries. URL: Opportunities And Challenges Of International Migration For Sending And Receiving Countries / T.C. Dışişleri Bakanlığı URL: mfa.gov.tr
21. Eurostat. (2024). Population on 1 January by age group, sex and country of birth [Data set]. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00176/default/table?lang=en>

22. Eurostat. (2024). Population change - Demographic balance and crude rates at national level [Data set]. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00177/default/table?lang=en>
23. Eurostat. (2024). Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded) [Data set]. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asyappctza/default/table?lang=en
24. Migration management: Welcoming refugees from Ukraine. URL: [europa.eu](https://ec.europa.eu) (дата звернення: 25.04.2024)
25. Vankova Z. Circular Migration and the Rights of Migrant Workers in Central and Eastern Europe. Cham : Springer International Publishing, 2020. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-52689-4>
26. Duszczyk M., Kaczmarczyk P. The War in Ukraine and Migration to Poland: Outlook and Challenges. *Intereconomics*. 2022. Vol. 57, no. 3. P. 164–170. URL: <https://doi.org/10.1007/s10272-022-1053-6>
27. Statista. (2024). Number of Ukrainian refugees crossing the border to escape the war in Ukraine as of May 28, 2024, by selected country [Data set]. Доступно за посиланням: <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/>
28. Бондаревська К. В. Міжнародна міграція робочої сили: стан, проблема, перспективи. *Бізнес-Інформ*. 2019. № 10. С. 44-49.
29. Statistics on migration to Europe. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en#employment-of-immigrants
30. Eurostat. (2024). Employment by sex, age and citizenship [Data set]. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_ergan_custom_11367780/default/table?lang=en
31. Eurostat. (2024). Unemployment by sex, age and citizenship [Data set]. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_urgan_custom_11367865/default/table?lang=en
32. European Parliament. (2023). Labour migration: Improving legal avenues to work in the EU. URL:

<https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20230413STO79903/labour-migration-improving-legal-avenues-to-work-in-the-eu>

33. European Parliament. (2024). Legal migration: MEPs endorse beefed-up single residence and work permit rules. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19036/legal-migration-meps-endorse-beefed-up-single-residence-and-work-permit-rules>

34. Between a rock and a hard place: the EU's transactional approach to migration | Mixed Migration Centre. Mixed Migration Centre. URL: <https://mixedmigration.org/the-eu-transactional-approach-to-migration/>

35. Antczak B. O. Consequence of international labor migration in world practice. Journal of Modern Science. 2023. Vol. 53, no. 4. P. 93–112. URL: <https://www.jomswsge.com/pdf-176326-98728?filename=Consequence%20of.pdf>

36. European Commission. (2020). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a New Pact on Migration and Asylum. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0609>

37. European Commission. New Pact on Migration and Asylum. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en

38. Statistics on migration to Europe. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en#reasons-to-stay-in-europe

39. Forced migration and the war in Ukraine (February 24 — March 24, 2022). URL: <https://cedos.org.ua/en/researches/forced-migration-and-the-war-in-ukraine-february-24-march-24/>